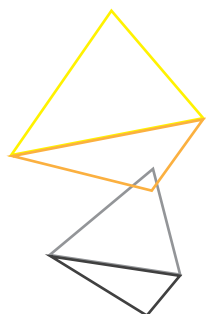

ОБРЪЩЕНИЕ ОТ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА БМГК	3
ОБЗОР 2014 Г.	5
ДЕЙНОСТ 2014 Г.	9
ЕВРОПЕЙСКА ПЕРСПЕКТИВА	18
Суровини за оцеляването на Европа, Корина Хебестрейт и Марк Раховидес	18
Европейската инициатива за суровините и минерално-суровинната индустрия на България, Проф. д-р Любен Тотев, ректор, МГУ "Св. Иван Рилски"	23
ПЪТЯТ НАПРЕД	27
Екологични проблеми - реалност и митове	27
Сътрудничество с местни общности	33
Безопасността - технологии, процедури и правилно поведение	40
ИНСТИТУЦИИ	45
Социалният диалог в бранша през погледа на синдикатите	45
Национален музей "Земята и хората"	48
ДОБРИ ПРАКТИКИ	50
КАУЗИ - Спечелена битка	60
НА ФОКУС	61
Десет години проектираме успеха - Геопроект ЕООД	61
50 години заедно - Асарел-Медет АД	62
Иновации и опит - Геострой АД	66
Петдесет години НТС по МГДМ	68
Портфолио от световни марки - Геотрейдинг АД	69
ИНОВАЦИИ	70
Каолин АД: Иновации без аналог	70
Девня Цимент АД стъпва в бъдещето	71
КОНТАКТИ	72

КАКВО ОЗНАЧАВА ЧЛЕНСТВОТО И ДЕВИЗЪТ НА БМГК

**Уважаеми колеги,
приятели, партньори,
Уважаеми читателю,**

Пиша това с ясното съзнание за сложността на света, в който живеем и работим. Минерално-суровинната индустрия е един от една от най-добре развиващите се у нас. Радваме се и на успехите в ИТ- и в други сектори, които като нас се стремят към развитие. Всички ние даваме своята значителна добавена стойност към националната икономика и просперитет и поставяме България на световната карта.

В нашия стремеж към по-качествено производство и ефективност винаги постигаме равновесие, като споделяме успеха с мнозина, ползите – със заинтересованите страни, и работим в унисон с природата. Рискът оставяме за себе си. Правим това в името на устойчивото развитие на регионите и страната.

Призвани сме да добиваме природните богатства. Ние сме в основата на около 70% от продуктите, които са жизнено необходими за човечеството. Работим, за да носим ползи на свързаните с нас индустрии, и чрез тях – тези продукти и услуги да стигат до всеки човек на Земята.

Като наследници на нашите предци и на Св. Иван Рилски, сме носители на изконни черти: Твърдост, воля, състрадание, солидарност, трудолюбие. Ще бъде успех, ако заедно с другите отрасли съхраним постигнатото – и в материален, и в духовен аспект - и да го предадем на идните поколения. Таим надежда, че със същия плам и желание за нови върхове ще продължим заедно напред. И така да направим страната ни по-конкурентоспособна и желано място за професионална и житейска реализация.

Наше кредо винаги е било укрепването на бранша, неговите единство и развитие. За да устоим на външните влияния и да подкрепяме членовете си, се борим за нашите каузи. Такива са: приемането на националната стратегия за развитие на минерално-суровинната индустрия; борбата с незаконния добив, който трябва незабавно да се инкриминира; борбата с популизма и митовите около бранша и отделни наши членове.

Една от големите ни каузи е самата БМГК. Тя е жив организъм – расте, развива се, върви напред, посреща нови членове. „Младите“ в нашето семейство ни радват, зареждат ни с нова енергия и идеи.

В това издание на Годишния бюлетин на БМГК представяме резултатите и част от проектите, историите и експертните мнения, които носят постиженията и духа на бранша. Това са част от нашите отличителни черти, които вдъхновяват мнозина.

Отново имам честта от името на Управителния съвет на БМГК да поздравя всички миньори, геолози и всички работещи в бранша по случай професионалния ни празник - Деня на миньора. Желая на Вас и на Вашите семейства здраве, увереност и оптимизъм за още успехи. Заедно сме силни и постигаме мечтите си!

Проф. д-р Лъчезар Цоцорков
Председател на УС и на БМГК

ОРГАНИЗАЦИЯ

Българската минно-геоложка камара е националнопредставителна неправителствена организация на бизнеса в областта на добива на подземни богатства и свързаните с това дейности в България, учредена през 1991 г.

Камарата е член на Българската стопанска камара, на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България, на Европейската асоциация на минната промишленост, металните руди и промишлените материали (ЕВРОМИН) и на Европейската асоциация за въглища и лигнити (ЕВРОКОЛ).

Българската минно-геоложка камара подкрепя Глобалния договор на ООН и е активен член на Българската мрежа на ГД на ООН.

ЦЕЛИ

Българската минно-геоложка камара е организация, чиято цел е да насърчава и подпомага своите членове, да поддържа отношения с държавните институции на всички нива и да служи като мрежа за сътрудничество и обмен на информация в сектора.

Българската минно-геоложка камара е браншова организация с експертен потенциал, активна позиция и действен подход по всички теми и проблеми, свързани с минерално-суровинния сектор.

Българската минно-геоложка камара разпознава като свой приоритет устойчивото развитие на региони с минерално-суровинна индустрия и подкрепя своите членове в усилията им за развитие чрез ефективно, комплексно и дългосрочно оползотворяване на подземните богатства.

КОГО ПРЕДСТАВЛЯВАМЕ

Българската минно-геоложка камара обединява 118 дружества и организации от осем подбрана - „Добив на метални полезни изкопаеми“, „Добив на неметални полезни изкопаеми – индустриални материали“, „Добив на нефт и природен газ“, „Въгледобив (твърди горива)“, „Добив на инертни и строителни материали“, „Добив на скалнооблицовъчни материали“, „Геология“, „Логистични дейности“, „Обслужващи бранша дейности – наука, инженеринг, минно строителство, търговия и др.“

МИНЕРАЛНО-СУРОВИННАТА ИНДУСТРИЯ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2014

Предходната 2014 г. бе изпълнена с очаквания за няколко нови проекта, но и за политическа стабилност и растеж.

Данните на БМГК сочат, че минерално-суровинната индустрия на България отбелязва добър растеж като цяло. По подотрасли динамиката е значима. Нашият бранш в голяма степен е повлиян от световните тенденции (борсови цени на металите и забавянето на Китайската икономика). Стратегическите решения за следващия период е нужно да отчет този факт и да пренастроят своите бизнес модели.

Брутен вътрешен продукт на България през 2014 г.¹

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт в страната през 2014 г., изчислен по текущи цени, е 82 164 млн. лева. На глава от населението се падат 11 408 лв. Текущият обем надвишава с 1 882 млн. лв. БВП от 2013 г. (по текущи цени за 2014 г.). Това прави е 42 010 млн. евро.

Преизчислен по текущи цени, БВП нараства с около 1,7% спрямо 2013 г., а по съпоставими цени нарастването е само с 1%. БВП на глава от населението нараства с 5,5 % по текущи цени. През 2014 г. стопанските субекти реализират брутна добавена стойност (БДС) за 70 666 млн. лв. по текущи цени, което е 86% от БВП. Разликата от 14% до обема на БВП по пазарни цени се покрива от нето данъците върху продуктите, вкл. начислените ДДС и мита по вноса на стоки. През 2014 г. индустриалният сектор създава 28% от добавената стойност за икономиката, като този дял е с 1.4 пункта по-високо в сравнение с предходната година.

Добив и производство

Минерално-суровинната индустрия е отрасъл със стратегическо значение за икономиката на България. Тя е в основата на всички други индустрии и важен фактор за икономическата

стабилност и енергийна независимост на страната. България заема водеща позиция в европейския рудодобив, заемайки трето място по добив на злато и на мед. По индекс „добив на глава от населението“, страната ни попада в определението „минна държава“ с показател над средния в световен мащаб.

 БЪЛГАРИЯ Е МИННА ДЪРЖАВА.

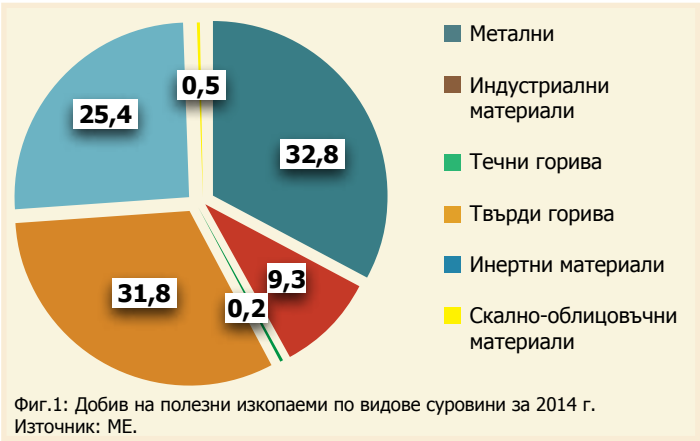
по индекс „добив на глава от населението“ с показател над средния за света.

Основните суровини, които се добиват в България, са лигнитни въглища, оловно-цинкови, медни и полиметални руди, гипс, варовик, бентонит, каолин, кварцови пясъци, огнеупорни глини, мрамор. Броят на установените находища у нас е 595, от които:

- 206 на метални полезни изкопаеми;
- 115 на неметални полезни изкопаеми;
- 3 на нефт и природен газ;
- 51 на скално-облицовъчни материали;
- 151 на строителни материали;
- 69 на твърди горива

80% от минните дейности в страната се извършват по открит способ.

1. Източник НСИ

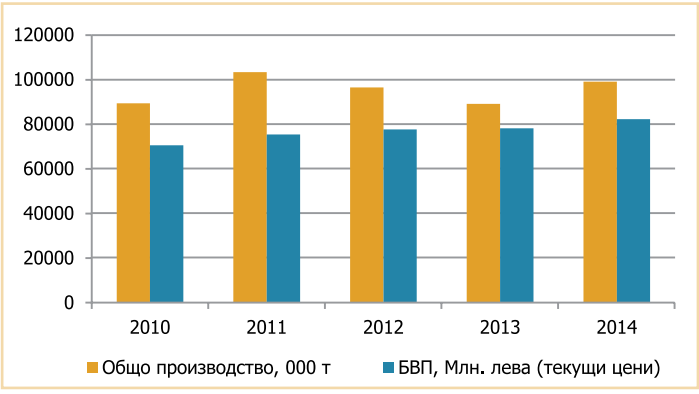
Спрямо предходната 2013 г. общият добив на полезни изкопаеми у нас се е повишил с 9,94 млн. тона (10%). Това се наблюдава при всички подотрасли, без подотрасъл „Добив на течни горива”: там спадът е рязък с 48%. Най-голямо относително увеличение за втора поредна година има „Добив на скално-облицовъчни материали” с 18%, сериозно увеличение има и при подотраслите „Добив на инертни и строителни материали” – 15%, „Добив на индустиални минерали” – 14%, както и „Добив на твърди горива” – 9% и „Добив на метални полезни изкопаеми” – 7%. Последните два подотрасъла формират и 2/3 от общия добив.

През 2014 г. се наблюдава увеличение на добива с 10% спрямо 2013 г. и достига 99 009 хил. тона. (вж. Фигура 2 – общ добив у нас). Изчислено на глава от населението се пада по 14 т. на човек. Този факт е много показателен, защото е на нивата от добрите години 2005-2008 и е по-висок от останалите добиви за последните 10 години.

↑ 10% е увеличението на добива на годишна база

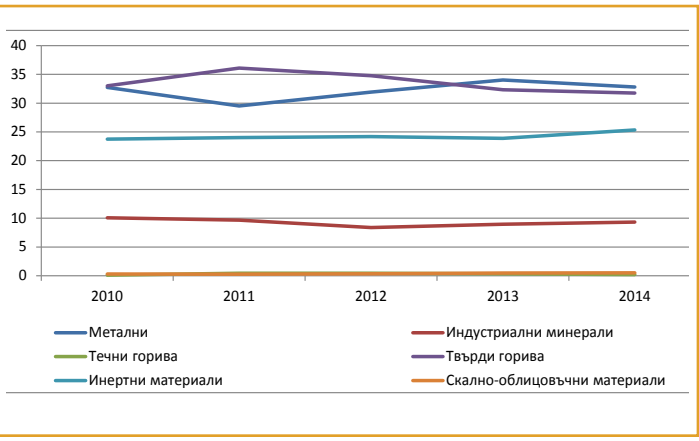
Посочихме, че България е на трето място по добив на злато и мед в Европа, което определя нашето водещо място в европейския рудодобив. Очакванията ни, че през 2014 г. ще стартират 3 проекта за добив на метални полезни изкопаеми,

не се оправдаха по различни причини. Започна само един, но смятаме, че 2015 г. ще е добра и за останалите. Освен за повишаване на добива на полезни изкопаеми, тези проекти допълнително ще раздвижат местните икономики - все райони с по-нисък от средния стандарт на живот в България. Очаква се да се открият над 1000 работни места в райони с висока безработица.

Фиг. 2 Общо производство/добив на полезни изкопаеми и БВП. Източник МЕ/НСИ. Реконсилитрани данни.

Разпределението на добива на полезни изкопаеми от 2010 до 2014 г. има трайни тенденции: твърдите горива и металните полезни изкопаеми са с относително постоянно производство и са с най-голям дял в добива на полезни изкопаеми, за 2013 г. 66.5% от добива се пада на тях. Производството на строителни материали бележи повишение през последната година и относителният му дял надхвърля 25%. Добивът на индустиални минерали е с дял от около 10% от 2010 г. насам.

Фиг. 3 Относителен дял на добива на полезни изкопаеми по подотрасли. Източник МЕ

Код по КИД - 2008	Икономически дейности	2014* г. Хил. лв.
B	Добивна промишленост	2 365 115
05	Добив на въглища	665 846
07	Добив на метални руди	1 325 141
08	Добив на неметални материали и суровини	349 090
09	Спомагателни дейности в добива	25 038

Таблица 1.Произведена продукция на промишлени предприятия – хил. лв.

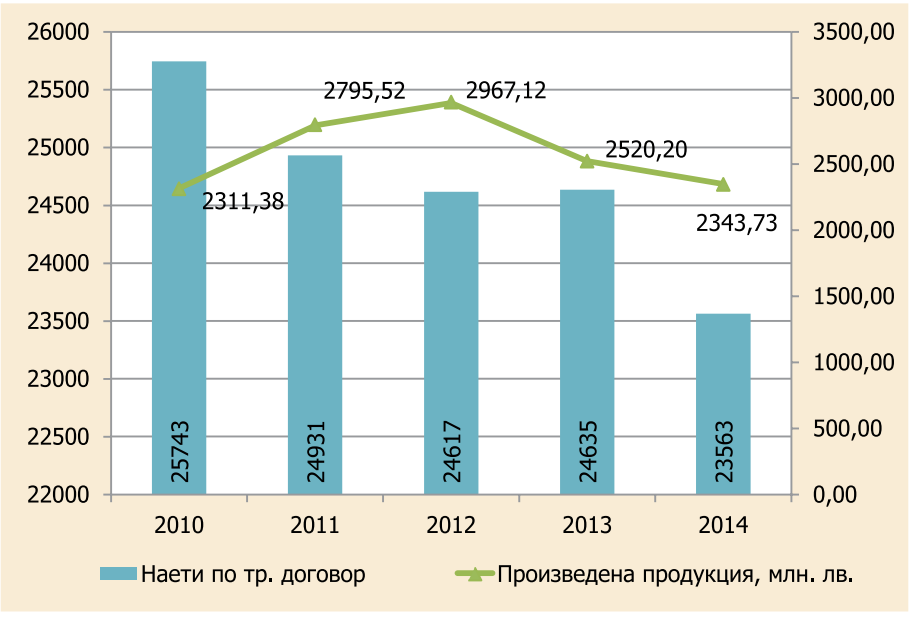
*Предварителни реконсилитрани данни

През 2014 г. общата стойност на произведената продукция на промишлените предприятия от отрасъла възлиза на 2,37 млрд. лв., което е с 8,1% по-малко в сравнение с предходната година. С най-висок принос към общата стойност на продукцията на минерално-суровинната индустрия е добивът на метални полезни изкопаеми – 56%, както и добивът на въглища – с 28%.

Независимо от повишените показатели на добива на метални полезни изкопаеми, стойността на продукта намалява с около 16%. Това се обяснява с понижението на всички цени на металите, започнало през 2013 г. и продължаващо през 2014 г.

Човешки ресурси

Броят на заетите в добивната промишленост през 2014 г. е 23 563 души - с 1 072 души по-малко спрямо 2013 г.

Фиг. 4. Наети по трудов договор и произведена продукция в периода 2010-2014. Източник заетост НСИ. БВП – предварителни реконсилитрани данни.

Ясно се вижда повишената производителност на човешкия ресурс в бранша, което се дължи както на технологичното обновление за последните 15 години, така и на инвестициите в развитието на персонала, в обучения, подобряване на условията на труд и социалното отговорност на фирмите. (вж. Фигура 4).

Графиката показва и високата стойност на производителността на труда в минерално-суровинния отрасъл. Тя е близо 2.5 пъти по висока от средната за индустриалния сектор – над 86 000 лв. на един зает (2014 г).

Производителност на труда:

2,5 пъти по-висока от средната за цялата индустрия

(над **86 000** лв. на човек).

Като продължение от фиг. 5 се явява и незначителното увеличение на доходите на работещите в бранша.

Средната годишна заплата на заетите в отрасъла през 2014 г. е 15 233 лева (средно увеличение от 2%). Най-висока заплата взимат работещите в компаниите, добиващи метални полезни изкопаеми.

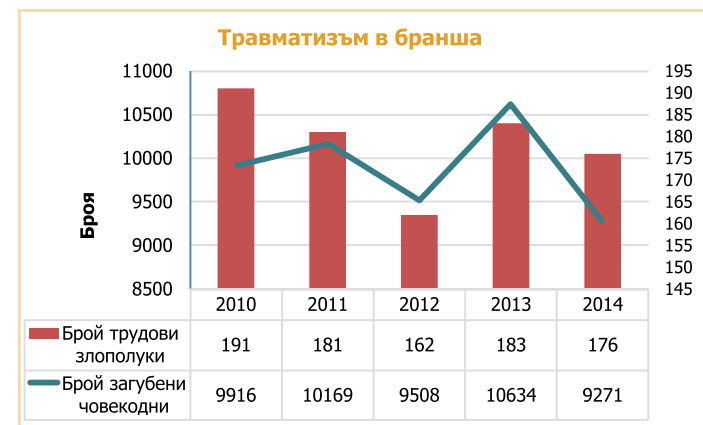

Фиг. 5 Средна годишна заплата на заетите в минерално-суровинния отрасъл за периода 2010 – 2014 г. Източник: НСИ.

За периода от 2000 г. насам средната работна заплата се е увеличила с 366%. Това показва една устойчивост на доходите и сигурност на заетите в целия минерално-суровинен отрасъл.

Трудов травматизъм

Високия брой трудови злополуки в бранша (към 2014 г.) предполага да се обръща изключително сериозно внимание при превенцията: намиране на причините за травматизма, оценяване на рисковете и начертаване на мерки за намаляването му. За целия бранш злополуките намаляват с 6% сравнено с 2013 г. Има драстично понижение на загубените календарни човеко-дни за годината. Положителен знак е и намалението на смъртните злополуки през 2014, сравнена с 2013 г., но трябва всички да се стремим към нулеви смъртни злополуки. Необходимо да се работи много по-сериозно за намаляването на травматизма. **Това е отговорност на всички.**

Фиг. 6. Брой на загубените човеко-дни броя на трудовите злополуки за целия бранш. Източник: НОИ.

Подотрасъл	2010	2011	2012	2013	2014
05 - Добив на въглища	1	0	1	7	0
06 - Добив на нефт и природен газ	0	1	0	0	0
07 - Добив на метални руди	4	3	3	0	3
08 - Добив на неметални материали и суровини	0	1	0	1	0
Общо	5	5	4	8	3

Таблица 3. Брой смъртни злополуки за периода 2010-2014 г. Източник: НОИ.

Добрите практики от бранша идват от *Каолин АД, Нипроруда АД, Асарел-Ремонт, Минпроект, Асарел-Медет АД*, които отчитат нулев травматизъм на работното място за 2014 г. Това трябва да е цел за всички.

БЪЛГАРСКА МИННО-ГЕОЛОЖКА КАМАРА: ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И ПО-УСПЕШЕН ДИАЛОГ

Изминалата 2014 г. беше градивна за минерално-суровинната индустрия. Компаниите от отрасъла продължиха със стратегическите инвестиции за устойчиво развитие, в това число в управлението на екологичните и социални ефекти от техните дейности.

Нашите членове бяха активни в диалога с всички заинтересовани страни, включително и с диалог с държавата, оказваха подкрепа и на дейността на БМГК. Наблюдават се редица положителни тенденции, които са описани в този бюлетин.

Но годината не беше и лека: политическа нестабилност, три правителства, промени във

външната среда в глобален план и колебания в борсовите цени.

За отрасъла не липсваха предизвикателства от различно естество, които бяха преодоляни благодарение на съвместната работа и консолидиращият се бранш, както и на постигнатия добър диалог между компаниите, правителството и обществото.

В целия този процес Българска минно-геоложка камара играе важна роля. Тя стана по-силна и единна. Доказателство за това са нашите дейности през 2014 г.

БМГК В ЧИСЛА

ИНСТИТУЦИОНАЛЕН ДИАЛОГ

Нарастващо доверие

И през 2014 г. БМГК води активен диалог с всички заинтересовани страни. Радва ни фактът, че сме възприемани като силен и конструктивен партньор, както и че получаваме отговор на почти всички наши изходящи писма.

Среща на УС на БМГК с Теменужка Петкова, министър на енергетиката

Активната позиция и комуникация с институциите говори за разпознаване на БМГК като отговорен представител на бранша. Нашият девиз „Силни заедно!“ адресира философията на взаимоотношения между компаниите в бранша с всички заинтересовани страни. Това единство дава сили за по-лесно решение на всеки въпрос, който стои пред нас за решаване.

Затова насърчаваме всички членове на БМГК да участват активно във формиране и отстояване на позициите на Камарата, в изграждане на Браншовата информационна система, в налагането на Браншовата система за подготовка на кадри, в развитието на Стандарта за устойчиво развитие, както и в частността на Добри практики, както и официална подкрепа на дейността на камарата.

Незаконен добив

Междуетноститутуционална среща по инициатива на БМГК за решаване на незаконния добив

Камарата инициира серия от официални срещи с представители на всички заинтересовани институции. През месец март 2015 г.

БМГК проведе работна среща с участие на представители на Министерство на енергетиката, Министерство на икономиката, Министерство на околната среда и водите, Министерство на финансите, Министерство на труда и социалната политика, ДАНС, КРИБ, БСК, Главна инспекция по

труда, МГУ „Св. Иван Рилски“, НСОРБ, браншови организации, членове на БМГК. На срещата единодушно се взе решение за създаване на междуетноститутуционална работна група с двете задачи – законодателни промени и координационна роля.

Вредите от незаконния добив са неспазване на законодателството в т.ч. Кодекса на труда, корупционни практики, влошаване на пазара вкл. и дъмпингови цени, излагане на риск на живота на работещите, както и на жителите от местните общности, където се извършва добива, екологични проблеми, неплащане на данъци и осигуровки, влошена репутация на бранша и държавата пред чуждестранни институции и инвеститори.

Национална стратегия

През 2010 г. по инициатива на БМГК са извършени промени в Закона за подземните богатства (ЗПБ), с които се създаде единния орган за управление на подземните богатства – Министерството на енергетиката, и бе даден срок за подготовка и приемане от Министерски съвет на Стратегия за развитие на добивната индустрия. През 2011 г. вече е готов нейният работен вариант.

С началото на новия политически сезон, както и съдейки по сигналите от Министерство на енергетиката, нашата убеденост за скорошно приемане на Стратегията нараства.

Тържествено честване на Деня на миньора 2014 г.

От края на 2014 г. Министерство на енергетиката поднови работата за приемане на проекта на ЗИД на Закон за подземните богатства, касаещи транспониране на Директивата за минни отпадъци. БМГК участва активно в обсъжданията на Постоянната комисия по енергетика към 43-то Народно събрание. Законът бе окончателно приет на 9 юли 2015 г.

ПРОЕКТИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ

Ден на миньора

Националното честване на Деня на миньора през 2014 г. се проведе успешно. Събитието традиционно се организира съвместно с НТС по МДГМ, Федерацията на независимите синдикати на миньорите към КНСБ и Синдикална миньорска федерация „Подкрепа“. Официални гости бяха министър-председателят проф. Георги Близнашки, заместник-министър председателят и министър на труда и социалната политика проф. Йордан Христов, министърът на икономиката и

ПОКАНА

ДЕН НА МИНЬОРА
18 август 2014

енергетиката Васил Щонов и други представители на изпълнителната власт. Тържеството уважиха и президентът на КНСБ Пламен Димитров и президентът на КТ „Подкрепа“ д-р Константин Тренчев, представители на националните работодателски и сродни браншови организации, десетки ветерани от бранша, членове на БМГК, млади инженери, преподаватели от МГУ „Св. Иван Рилски“ и студенти.

По време на честването за пръв път връчихме няколко нови награди, отличаващи дружества

от сектора - за опазване и възстановяване на околната среда, въведени иновации в бранша и постигнат нулев травматизъм през годината.

Стандарт за устойчиво развитие

През 2014 г. продължи работата по въвеждането на доброволния Стандарт за устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия, разработен от БМГК. Проведе се обучение за верификатори, които да проверяват оценката за съответствие с критериите на Стандарта с данните, подадени от дружествата. Това са: Евротест Контрол АД, Международна асоциация за качество ЕООД, Тюф Рейнланд – България ЕООД, и Лойдс Регистър ЕМЕА.

На следващ етап бе избрано и постоянно жури, което въз основа на изводите и препоръките във верификационните доклади, взе решение за издаване на сертификат и неговото ниво. Журито бе съставено от представители на БМГК и други стопански, неправителствени и академични организации. В него има седем члена, като решенията взимат с мнозинство.

През м. септември първите оценки по Стандарта са факт. *Асарел-Медет АД и Дънди Прешъс Метълс Челопеч ЕАД* завоюваха ниво на покритие „сребро“. И двете дружества преминаха успешно процедурата по верификация. Сертификатите им бяха връчени по време на Европейския минен бизнес форум.

Българската минерално-суровинна индустрия е първата в Европа, която създаде стандарт за устойчиво развитие на отрасъла.

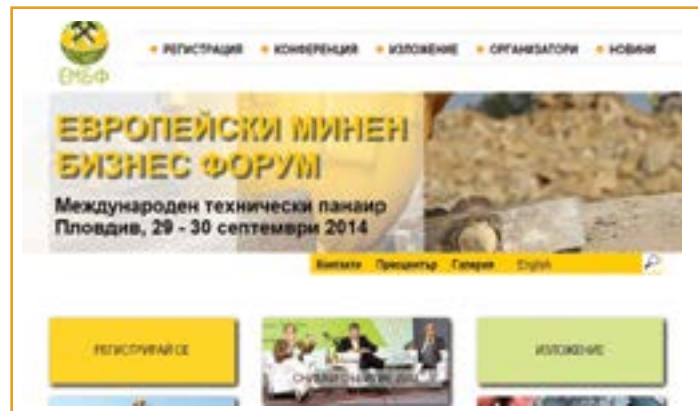

Европейски минен бизнес форум

Третото издание на Европейския минен бизнес форум (ЕМБФ) се проведе под патронажа на министъра на икономиката и енергетиката на 29 и 30

септември в гр. Пловдив. Организиран на всеки две години от БМГК, съвместно с Министерство на икономиката и енергетиката и Евромин, събитието се превърна в най-големият и авторитетен форум за индустрията. В неговия фокус влизат актуални въпроси и иновативни практики на компаниите, водещи към устойчиво развитие на бранша.

ЕМБФ 2014 събра над 200 участници от Швеция, Гърция, Белгия, Испания, Германия, Румъния, Чехия, Беларус и др. Участие взеха десетки представители на бизнеса, концесионери, отговорните за бранша български и европейски институции, академични, научни и неправителствени организации.

Презентации на форума изнесоха д-р Корина Хебестрайт, изпълнителен директор на Евромин, г-н Думитру Форнеа, член на Европейския икономически и социален комитет, г-н Висенте Гутierrez, вицепрезидент на Испанската минна камара, г-н Ленард Густавсон, председател на Георейндж, Швеция, г-н Василий Николупулос, член на УС на Евромин, Герасимос Дамолакис, кмет на о. Милос, Гърция, доц. д-р Стефка Приставова, заместник-ректор, МГУ, Боян Рашев, управляващ партньор, Денкшат, г-н Красен Станчев, председател на Института за пазарна икономика и др.

Сред модераторите бе г-жа Марина Стефанова, изпълнителен директор на Българската мрежа на Глобалния договор на ООН.

В рамките на форума се състоя и първата кръгла маса на тема "Важността на суровините за Европа. Интегриран подход за оценка на приоритетните област при определяне на предназначението на земите." Обсъдиха се и диалогът със заинтересованите страни, начините за преодоляване на някои негативни нагласи към бранша.

За успеха на ЕМБФ допринесе и специалния уебсайт на събитието – www.embf.eu. В него се съдържа цялата информация, в т.ч. видео-покана от председателя на БМГК.

ИНТЕРМИН
ЕКСПО

Интермин Експо

Паралелно с Европейския минен бизнес

форум се проведе и петото изложение „Интермин Експо – всичко за добивната индустрия“. Организирахме го отново с Международен панаир – Пловдив.

Там се представиха техника и оборудване за добив на подземни изкопаеми, за геологопроучвателния сектор и за минно строителство. В изложението участват доставчици на техника, оборудване, резервни части, материали, софтуер и лични предпазни средства.

БМГК участва с щанд и представи дейността си.

Дискусионен панел от програмата на Интермин Експо 2014 г.

Браншова система за подготовка на кадри

Адресирането на важните проблеми е отличителна черта на БМГК. Наред със законовите промени и защита на бранша, Камарата постави въпроса с осигуряването на кадри за индустрията.

През 2014 г. започна проект на Браншова система за подготовка на кадри за минерално-суровинната промишленост. В основата му залегна подготовения през 2013 г. от БМГК Анализ на състоянието на кадровото осигуряване в сектор "Добивна промишленост".

Целта му е развитие на инструменти за съвместна работа между образователните институции и бизнеса. Той представлява активно участие на БМГК и на нейните членове в целия процес на сегашната държавна образователна система за професионална подготовка на кадри. Проектът на БМГК включва:

Второ събитие от националната кампания "Да! На българската икономика", 7 май 2015 г., Панагюрище

- Професионално ориентиране за средно образование: още в 5-ти и 6-ти клас в съответната базова професионална гимназия;
- Планиране план-прием по специалности и брой за средно и висше образование;
- Актуализиране на учебните програми и създаване на нови за средно и висше образование;
- Стажове и работа по време на дуалното

- професионално и за висшето образование;
- Сключване на договори за работа по време на дуалното обучение и стипендии по време на обучението за висше образование;
- Назначаване на работа на успешно завършилите;
- Подпомагане на желаещите да учат в университет (заочно) след първите няколко години на работа;
- Обучения и специализации след постъпване на работа и системи за стимулиране за постигнати резултати;
- Подобряване на наличната материално-учебна база на учебните заведения;
- Подобряване системите за прием на студенти в педагогическите специалности и на подбор за назначаване на учители и преподаватели и тяхното стимулиране за високи резултати;

Така структуриран, той бе представен и дискутиран пред заинтересованите страни по региони – компании от бранша, професионални гимназии и РИО, както и със синдикални и работодателски организации.

На специално събитие от инициативата „Да! На българската икономика“, домакинствано от *Асарел-Медет АД* в хотелски комплекс Каменград на 7 май 2015 г. моделът бе представен пред г-н Ивайло Калфин, заместник-министър председател и министър на труда и социалната политика, проф. Тодор Танев, министър на образованието и г-жа Теменужка Петкова, министър на енергетиката.

На следващ етап се планира изработване на електронни форми от БМГК за събиране от фирмите за необходимия брой кадри по специалности в базовите професионални гимназии, на база на които ще се изпращат справки до МОН. Друга стъпка, която предстои, е редакция и съгласуване на учебните програми съвместно с ПК „Човешки ресурси“ към БМГК.

Обща среща на членовете

През м. ноември 2014 г. в к.к. Боровец се състоя втората неформална годишна среща на членовете. На нея се представи напредъкът на работа по основните проекти на организацията, дискутираха се насоките за дейности за 2015 г.

Членовете обсъдиха законодателните промени, касаещи работата на бранша, подновяване на започналия диалог с ресорните министерства за приемане на Национална стратегия за отрасъла, както и Браншовата система за подготовка на кадри.

Срещата включи и презентации на логистични компании, обслужващи бранша.

**Браншова
информационна
система**

Браншовата информационна система (БРИС) ще даде информационна независимост на БМГК и по-задълбочено познание за членовете и бранша за стратегическо планиране.

През 2014 г. приключи техническата изработка на Браншовия портал към сайта на Камарата, и започна събирането и обобщаването на информация за БРИС.

Готови са формите за получаване на данни, като източниците са Министерство на енергетиката, НСИ и НОИ, Министерство на образованието и членовете на БМГК.

Основната търсена информация включва:

- Данни за концесиите в страната, в т.ч. местонахождение и площ на находищата, опериращи концесионери, добивани суровини;
- Данни за производството в отрасъла (по региони и по подотрасли - натурални показатели и стойност);
- Инвестиции в отрасъла (по региони, подотрасли и дейности);

- Човешки ресурси – данни за наетите и средна работна заплата (по региони и по подотрасли).

Към специален раздел в портала са добавени и добри практики на членовете на Камарата, групирани в няколко основни направления: технически решения, екологични решения, безопасност и здраве при работа и корпоративна социална отговорност.

Налични са редица документи – доклади и икономически анализи за бранша, за конкурентоспособността на българската икономика и секторни анализи за различни аспекти на отрасъла.

Уебсайт

Уебсайтът www.bmgk-bg.org е визитката на БМГК и на бранша в Интернет. Той включва цялата налична актуална информация, в т.ч. новини от сектора, от дейността на БМГК, профили на членовете и база с актуални нормативни актове.

Новото на сайта е разделът „Устойчиво развитие“. Той съдържа информация за Стандарта за устойчиво развитие (описание, кодекс, оценяване). Представени са и първите сертифицирани компании *Асарел-Медет АД* и *Дънди Прешъс Металс Челопеч ЕАД*.

ПАРТНЬОРСТВО

Защита на членовете

Основен приоритет в Мисията на БМГК е защита

Среща на УС на БМГК с министър Ивелина Василева, МОСВ.

на своите членове. Затова институционалният диалог е от стратегическо значение.

Председателят и членове на УС на БМГК проведоха срещи веднага след назначаването на новите министри и техните екипи в разделените вече Министерство на енергетиката и Министерство на икономиката, и с Министерство на околната среда и водите. На тях те обсъдиха приоритетите на Камарата и бранша. За тяхното осъществяване се потърси ангажимент и личния принос на министрите и заместниците им.

Сред темите бяха Концепцията за усъвършенстване на законодателството в областта на подземните богатства, проекти на ЗИД на Закона за подземните богатства, работата по изготвяне на Национална политика и стратегия за развитие на минната индустрия, забавените преписки, свързани с издаването на решения за търсене и проучване или за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства, незаконният добив и др.

През 2014 г. е приет правилника за работа в подземни условия за рудни и нерудни полезни изкопаеми. До момента той не е официализиран. Разработването му датира от 2012 г. Това е единият от трите правилника за безопасна работа в бранша. Нужни са усилия за започване на работа по другите два: за открито разработване на полезни изкопаеми и за подземен добив

на въглища. Предстои и актуализиране на правилника за минно-спасителните служби.

Още от дейностите:

- Участие на БМГК в Консултативния съвет за индустриална стабилност и развитие към Министерство на икономиката;
- Участие в браншовите съвети за добив на суровини, както и в отрасловите съвети по условия на труд;
- Участие в работата на НАПОО, комисия „Науки за земята“ е приела ДООИ по 4 основни специалности през тази година;
- Министърът на икономиката и енергетиката бе патрон на международната бизнес конференция „Устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия в Европа“ III-то издание, септември 2014 г.;
- Продължаващо сътрудничество с МОСВ и МТСП по важни въпроси на минерално-суровинната индустрия.

Партньорство с национално-представените работодателски организации

През изминалата година се разви ползотворното сътрудничество с БСК и КРИБ. На фокус бяха областите на подобряване условията за бизнес и нивото на индустриалните отношения и на корпоративната социална отговорност.

В началото на 2012 г. е приет първият етап на работата по проект на БСК „Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони“ за сектор „Добивна промишленост“.

През 2013 г. УС на БМГК потвърди желанието за участие в следващите етапи. Поради липса на средства това не е осъществено. Очакването ни бе да бъдат избрани новите секторни референти

Подписване на Отраслов колективен трудов договор (2015-2017 г.)

през 2014 г. и проектът да завърши.

Диалог със социалните партньори

Добрият диалог и сътрудничеството с браншовите синдикални организации продължи през годината (за погледа на синдикатите – вж. стр. 45). Двете страни изготвиха своевременно общи позиции по актуални въпроси.

През м. януари 2015 г. се подписа Отраслов колективен трудов договор (ОКТД) за периода 2015 - 2017. А от средата на годината се подготвя новото споразумение за минимален осигурителен доход.

Веднъж месечно ръководствата на БМГК и на синдикатите дискутират проблеми в бранша и предлагат решения.

Взаимодействие с други браншови организации и НПО

- И през този период БМГК и членовете ѝ активно подкрепят ежегодните научно-техническите конференции на НТС по МДГМ, които разглеждат новостите в науката и практиката в минния бранш.
- Камарата е активен член на Българска мрежа на Глобалния договор на ООН и се стреми да следва и разпространява Десетте принципа

сред своите членове.

- По темите на екологията и устойчивото развитие, БМГК е в диалог с неправителствени организации, с цел проучване на мнение и балансиране на позициите ни.
- Заедно с индустриалните браншови организации на енергоинтензивните, металургичната и химическата индустрии (БФЛЕК, БАМИ и БКХП), няколко пъти са излъчвани общи позиции по близки проблеми. В края на 2014 г. в гр. Брюксел четирите организации проведоха съвместна среща с новите евродепутати.
- В началото на 2014 г. БМГК подаде заявление за членство в Сдружение „Устойчива индустрия“.

Международна дейност

БМГК участва активно в работата на Еврокол и Евромин, както и в техни инициативи, имащи значение за българската минерално-суровинна индустрия.

Бяха установени контакти с други европейски браншови организации в областта на минната индустрия – IMA-EUROPE (представява интересите на сектора на индустриалните материали в Европа), UEPG (Европейска асоциация на инертните материали), браншови камари на балкански страни.

През 2014 г. Камарата осъществи няколко инициативи, сред които бе срещата за незаконния добив под патронажа на UEPG (Европейска асоциация на инертните материали).

БМГК участва в работна група на Европейското партньорство за иновации (ЕПИ, EIP) в областта на суровините по подобряване на регулаторната рамка, базата от знания и инфраструктурната база за суровините в Европа.

Камарата счита инициативата за изключително важна за осигуряването на икономически растеж

и основа за постигане на по-висока добавена стойност в отрасъла. ЕПИ по отношение на суровините се превръща в част от Индустриалната стратегия на ЕК, започнала от есента на 2012 г. и чиято цел е да направи Европа привлекателно място за инвестиции в промишлеността.

Българска мрежа на Глобалния договор на ООН

БМГК е активен член на Българска мрежа на Глобалния договор на ООН като се стреми да разпространява Десетте принципа на организацията сред своите членове и да ги привлича в колективните проекти на Мрежата.

Членове на БМГК участваха във второто издание на „Гордея се с труда на моите родители“ през 2014 г. Деца на служители на Асарел-Медет АД, Овергаз Инк, Огняново-К АД и Девня Цимент АД научиха повече за труда на своите бащи и майки.

БМГК участва в националното отбелязване на Световния ден на околната среда, 5 юни 2015 г. организиран от Българската мрежа. Денят въвлича деца на служители по Пътя на храната и ги запозна с отговорното консумиране и рециклиране на отпадъците.

Доброволците след „спасяването“ на 64 кг. лук в Българска хранителна банка по време на Световния ден на околната среда.

СУРОВИНИ ЗА ОЦЕЛЯВАНЕТО НА ЕВРОПА

Създаване на правилната рамка за европейски икономически растеж

Специална статия на Евромин: Марк Раховидес, президент и Корина Хебестрейт, директор

Европа е богата на природни ресурси. Добивът и доставката на минерали продължава да играе ключова роля в европейските икономика и общество. Това е хилядолетна практика. До голяма степен търсенето на широка гама от минералите, произведени в ЕС, е силно повлияно от бизнес цикъла на секторите надолу по веригата, като например от стоманодобива. В това отношение, минерално-суровинната индустрия се различава от много другите форми на производство.

„Европа 2020 обуславя целта да върне водещата роля на Европа в промишленото производство. Суровините са от съществено значение за постигане на тази цел, но и в по-голяма степен за оцеляването на Европа като една от водещите икономики в света.“, казва *Марк Раховидес, президент на Евромин.*

Просперитетът на нашите граждани, способността ни да инвестираме, нашето собствено бъдеще зависят от успеха на нашето икономическо възстановяване и без минният бранш това е невъзможно. Спадовете в нивата на индивидуалния стандарт на живот най-дълбоко са изразени от ужасните трудностите, които днес изпитват обикновените хора в няколко държави-членки.

ЕС е основен износител и основен вносител на продукти и стоки и затова голяма част от богатството му зависи от търговията. Би било фатално да се смята, че Съюзът може да е самодостатъчен и да поддържа сегашният си стандарт на живот чрез намаляване на всички търговски потоци. Някои от тях са просто бартери: суровини за продукти и обратно.

Гарантирането на надежден и неизкривен достъп до суровини е основна и нарастваща загриженост както в рамките на ЕС, така и по света. Като последица от това, Инициативата за суровините цели да получи отговори на проблемите за суровините на ниво на ЕС. Този продължаващ процес изисква постоянен диалог и обвързване на производителите и тук *Евромин* е гласът на европейската минна индустрия.

В Комюникетата по суровините от 2008 г. и 2011 г. се съдържа фактът, че има твърде малко на брой суровини, които не са широко разпространени поради икономически и други причини може да се появи проблем с достъпа до тях и оттук – да има пречки пред европейската икономика.

Следователно целта не е да се намали зависимостта от внос на всички, но за някои определени суровини, които са били идентифицирани като „критични“.

За повече от осем години *Евромин* е активен партньор в подготовката, изпълнението и популяризирането на стратегията на Инициатива за суровините, която определя и целенасочени мерки за осигуряване и подобряване на достъпа до суровини за ЕС. Основана на подход от три стълба, нейната цел е подобряване на достъпа до суровини за Европа.

„В този смисъл е много важно да се види и взаимозависимостта на трите „стълба“. Инвестиции в нови технологии и нови операции има смисъл само ако нормативните рамкови условия са правилни и обратното. Ако искате да разнообразите ресурсната база на Европа, трябва също да гарантирате, че международните пазари и доминиращите играчи не застрашават инвестициите с нелоялни търговски практики. Например, ако се признае Китай за свободна пазарна икономика, това би бил един от тези ходове, които биха могли да застрашат редица инвестиции, направени в последно време в Европа.“ – обяснява *д-р Корина Хебестрейт, директор на Евромин.*

Иновационен лидер

Европейските минни компании и доставчиците на технологии за бранша играят засилената глобална роля за осигуряване на достъпа до суровини. Мините на Стария континент са сред най-ефективните в света и са в челните редици по иновации в добива на суровини.

„Стремим се към по-силна, надеждна и правна рамка за добив във всички държави-членки на ЕС, както и за насърчаване на новите инвестиции в проучването и новите знания, за да продължим изследванията и технологичното развитие. Така ще покажем на света как да добива успешно и от по-дълбоки, от по-малки и от по-сложни залежи.“ - твърди *Марк Раховидес*.

Има голям потенциал за водещата роля на ЕС в областта на технологиите за всички аспекти на управлението на ресурсите: проучване, добив, преработка, повторно използване, рециклиране, оползотворяване и дизайн. Освен това, минната индустрия на ЕС осигурява суровини за различни приложения за намаляване на парниковите газове, като за вятърни и соларни паркове. Здравината на металите спомага за конструиране на по-леки автомобили с ниски въглеродни емисии. Това е неизбежно, за да се постигне целта на индустрията за дял от 20% от БВП през 2020 г. Ръстът на ефективно промишлено производство - включително и добива - трябва да се приветства в рамките на ЕС.

Нов хоризонт

Европейското партньорство за иновации в добива на суровини (EIP, ЕПИ) е важна задача при изграждането на силните страни на Европа. Нашите компании са световни лидери в съвременната минна индустрия и разпространяват технологиите в глобален мащаб. Ние сме пример за модерна, отговорна, устойчива и прозрачна индустрия. С възможностите за растеж на минната индустрия в рамките на ЕС ще е възможно стимулирането на иновациите в технологиите и продуктите, които утвърждават водещата роля на ЕС в добива на ресурси и в енергийната ефективност.

Програмата на Европейската комисия *Хоризонт 2020* за финансиране на научни изследвания разполага със значителни средства за научни изследвания за суровините. Технологичният стълб на ЕПИ задейства поредица от разговори в областите координация на научните изследвания за суровините и иновации; технологии за производство на първични и вторични суровини и за замяна на суровини.

За момента *Хоризонт 2020* има цяла гама от заявки за изследователски проекти в подкрепа на доставката на суровини и се използват за улеснение на модерното проучване, ефективното използване на ресурсите и тяхната преработка и устойчивото им използване.

До 2020 г. ще има още един кръг от пилотни действия и много повече проекти, които се надяваме да дадат основен пробив за увеличаване на устойчиви доставки от европейски източници.

Следващи стъпки

Редица дейности на ЕС в областта на суровините следва да доведат до политически заключения, които могат да включват и препоръки за мерки за научни изследвания и иновации. „Много по-рано от следващия цикъл на програмиране след *Хоризонт 2020* тези заключения следва да доведат до препоръки за бъдещи инвестиции в

научни изследвания, свързани със суровините.“ - подчертава *Корина Хебестрейт*.

Според последните идеи на еврокомисар Карлос Моедас, ЕК иска да се разработи програма за научни изследвания и иновации, която да е повторена и да е с международно сътрудничество. Понастоящем Комисията обмисля повече *Отворена наука (Open Science)*, която е системна промяна в начина на действие на науката и изследванията. Това, обаче, следва да се прилага най-вече за научни изследвания и иновациите, които са фактор за конкурентоспособност. Трябва да се има предвид, че промишлената и икономическата конкурентоспособност са непостижими, ако такова изследване не е достъпно за всички.

Обществено признание за важността на добива, минералите и металите са в основата за нашия живот и на всеки промишлен производствен процес. Те осигуряват ежедневните продукти и нови решения за модерна инфраструктура и технологии. Европейската минна индустрия активно насърчава признаването от обществото за това, че достъпът до и използването на минерални ресурси е неразделна част от устойчивото развитие за настоящите и бъдещите поколения.

Въпреки, че минната индустрия носи високи социално-икономически ползи за ЕС, това не значи, че широката публика извън минните

региони я познава. По-доброто разбиране за добива би довело до повишаване на обществена възвращаемост от оперирането на мините и би направило администрацията по-малко обременяваща за инвеститорите.

Общественото мнение по отношение на минния и кариерен добив варира значително в цяла Европа. То зависи от нивото на знания за суровините, както и дали хората са живели в близост до минни и кариерни операции. Честно е да кажем, че повечето европейци рядко са наясно с това колко суровини се влагат в ежедневно употребяваните от тях продукти. Например, мнозина не знаят за зависимостта на качеството на храната и водата от суровините се използват (като химически торове). Общности, които живеят в области в близост или свързани с модерна минна и кариерна индустрия, са много по-положително настроени, отколкото тези, които живеят по-далеч. Това е в природата на човека да се плаши и да му е неловко с непознати неща. И докато преди бяхме свикнали да имаме много повече минни райони в Европа, днес големи части от населението живеят далеч от тях.

Изненадващо е, че хората предпочитат да приемат вносни продукти, стига да са достъпни и да могат да си ги позволят. Те обаче не поставят въпроса за техния произход, като в същото време са много загрижени за местния добив.

Част от населението на Европа все още се сблъсква с най-старите, изоставени обекти от времето, когато Европа бе разделена. При разширяването на ЕС със страните от Източна Европа, нямаше фондове за рехабилитация на стари изоставени обекти. Затова пейзажът на места е с „белези“. Днес, всички мини и кариери в експлоатация имат законово задължение да рекултивират обектите и да ги върнат по начин, какъвто е договорен с местните общности. Такова обезобразяване на ландшафта вече не е позволено.

Настоящата Индустриална политика на ЕС призовава за фокусиране върху достъпа до

капитали, умения, суровини и иновации. По-специално, важноста да се гарантират достъпността и наличието на суровинни доставки за европейските производители е призната като необходимост за запазването на конкурентоспособността на Европа в световен мащаб.

Минният бранш има какво да предложи на индустриалното възраждане на Европа. Добивната индустрия на ЕС е жизнено важен отрасъл на Съюза. Тя осигурява суровини и продукти, които са абсолютно необходими за широк спектър от приложения, включително в строителството, металургията, отбраната, изхранването на населението, фармацевтиката, в производството на торове и на фуражи за животни, в опазване на околната среда, както и редица други индустриални приложения.

„Новите инициативи за политики в ЕС заслужават нашето участие и подкрепа. Трябва да сме част от оформянето на резултатите им. Иновации, научни изследвания и ефективното използване на ресурсите са също наши изконни теми. Ние сме дългосрочни инвеститори, създаваме работни места и умения и плащаме данъци, при това много често в региони на Европа, които най-много се нуждаят от тях.“ – заключава *Марк Раховидес*.

Марк Раховидес,
президент

Марк консултира Eldorado Gold Corporation. Бил е изп. директор на European Goldfields (част от Eldorado от 2012 г.). Има богат опит в ЮИ Европа и в ЕБВР.

Корина Хебестрейт,
директор

Корина има 20-годишен опит в минното дело: от първични суровини до доставката на крайни продукти за пазара.

ЗА ЕВРОМИН

Евромин е базирана в Брюксел и представлява европейската минерално-суровинна индустрия. Основната цел на членовете ѝ е насърчване на производството и поддържане на отношенията им с европейските институции на всички нива. *Евромин* предоставя услуги на своите членове по отношение на политиката на ЕС. Тя представлява мрежа за сътрудничество и обмен на информация за сектора в Европа. Асоциацията поддържа контакти с минната общност по целия свят.

Членове на *Евромин* са големи и малки компании, които със своите дъщерни дружества в Европа и по света, осигуряват работни места за повече от 350 000 души. Техните дейности и операции, произвеждат повече от 42 различни метали и минерали. За някои метали и минерали, Европа е водещ производител в света.

В началото на 2014 г. *Евромин* стартира специална кампания със сайта www.eumining.org, за да се повиши общественото признание за бранша. Основна цел е насърчаването на добивната промишленост като фактор за устойчиво развитие в Европа и изтъкване на ролята на индустрията, която тя играе в обществото.

ЕВРОПЕЙСКАТА ИНИЦИАТИВА ЗА СУРОВИНИТЕ И МИНЕРАЛНО-СУРОВИННАТА ИНДУСТРИЯ НА БЪЛГАРИЯ

Проф. д-р Любен Тотев,
ректор, МГУ "Св. Иван Рилски"

През последните години наблюдаваме редица положителни промени спрямо на политиките и стратегията, които ЕС и страните-членки започват да прилагат, за да могат по-успешно да отговорят на глобалните предизвикателства. По отношение на минерално-суровинната индустрия, промените са в контекста на реиндустриализацията на Европа. Това, съчетано с подобряване на администрацията и образованието, както и ръководена от принципите на устойчивото развитие, цели обръщане на тренда „внос на суровини“ и оттук превръщането на ЕС в стратегически играч от световно ниво.

България има своя дял в този суровинен пъзел. Нашата страна е призната за „минна държава“, която е богата на залежи, научни знания и специалисти с доказан потенциал.

Този текст се стреми да допринесе за по-правилното разбиране на спецификата, същността и важноста на минерално-суровинната индустрия.

Тук правим опит да отговорим с факти на някои спекулации по темата и на опитите за манипулация на гражданите на България. Както и да очертаем приноса, ползите и нуждата от стратегически подход към бранша в контекста на устойчивото развитие.

ГЛОБАЛЕН ПОГЛЕД

Непрекъснато нарастващото население на Земята, развитието на технологиите и повишаващата се степен на индустриализация на държавите изискват и непрекъснато увеличаване на добива на минерални суровини. Рециклирането на отпадъци може да осигури максимум около 30% от нуждите от суровини. Наличието на подземни богатства в дадена държава или в даден регион от нея е възможност за социално-икономическо развитие и повишаване жизнения стандарт на хората, живеещи там.

30%

от нужните
суровини идва от
рециклиране

от Земята е
покрита с вода

През целия досегашен период на съществуване на човечеството, хората са добили само една нищожна част от наличните в земните недра минерални суровини, намиращи се само на повърхността ѝ. С развитие на техниката и технологиите, добивът на минерални суровини ще се пренася на все по-голяма дълбочина под земята и под водата, като се има предвид, че 5/6 от Земята е покрита с вода. Това означава, че запасите от полезни изкопаеми на практика са неизчерпаеми.

ЕВРОПА ЗА ДОБИВА

Европейската инициатива за суровините от 2010 г. бие тревога, че без приемане и реализиране на дългосрочни стратегии за добиване на собствени суровини от всяка европейска държава ще бъде застрашено устойчивото развитие на ЕС като цяло. Устойчивото развитие на минерално-суровинната индустрия се разглежда като единство на три стълба – икономическа, екологична и социална отговорност.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Минерално-суровинната индустрия е жизненоважна за съществуването на хората. Устойчивото развитие на всички останали индустриални отрасли е базирано на тази индустрия.

Повече от

$\frac{3}{4}$ от нашите предмети са произведени от добитите минерални суровини.

$\frac{1}{4}$ са произведени с инструменти, направени също от минерални суровини

€ 1 400 000 000 000 000
е брутната добавена стойност на година от индустриите, ползващи суровини

близко 30 000 000 души заетост

Българската минерално-суровинна индустрия има стратегическо значение за икономическото развитие и осигурява на страната:

4% - 5% от БВП

40% от електроенергията на база твърди горива

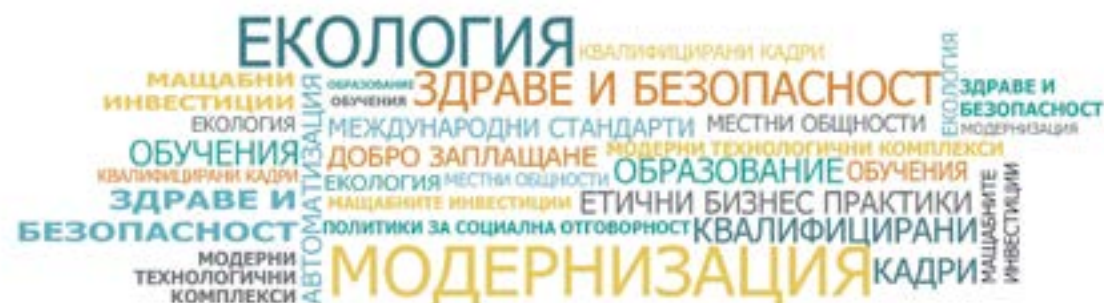

0,9% от територията на страната е отдадена на концесия за добив при *средно 1% за държавите от Европейския съюз.

30 000 работни места - пряко заети

около 120 000 обслужващи

ВОДЕЩИТЕ КОМПАНИИ В БРАНША 1999 - 2014

СТРАТЕГИЧЕСКА РЕГУЛАТОРНА РАМКА НА ОТРАСЪЛА В БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА МИНЕРАЛНО-СУРОВИННА ИНДУСТРИЯ У НАС ДАВА:

Ефективно използване на създадения кадрови и научен потенциал, наличните минерални ресурси и българското ноу-хау в добивната индустрия.

Устойчив ръст на работните места, доходите на населението и приходите от данъци и такси за държавата и общините.

Ресурсна независимост на страната чрез осигуряване на редовни и изгодни доставки на суровини за другите индустрии, както и намаляване на зависимост от внос на ресурси.

На основа дългосрочната европейска визия в стратегията за развитие - привличане на чуждестранни и български инвеститори в добивната индустрия.

Възможност за ефективни инвестиции в производства на продукти с по-висока добавена стойност по технологичната верига, след добива на съответните минерални суровини.

Подобряване на регулаторната рамка чрез извършване на необходимите промени в Закона за подземните богатства и свързаните закони, с които да се създадат условия за реализация на дългосрочната стратегия за развитие на минерално-суровинната индустрия.

Увеличаване на износа и подобряване на платежния баланс на страната.

Създаване на нови бизнеси и косвена заетост, като добавена стойност от дейността в отрасъла.

Разработване и внедряване на иновации в партньорство с научната общност, прилагане на нови добри практики в областта на икономическата, екологичната и социалната отговорност.

ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ

Минерално-суровинната индустрия осъществява дейността си според нормативната регулация (Законодателства на България и на ЕС). Процедурите и издадените актове за учредени права за експлоатация на подземни богатства са публични и прозрачни. Концесионните договори са достъпни и са налични в Националния концесионен регистър.

Финансовите условия за добив са в съответствие с принципа за постигане на баланс при риска и разпределяне на икономическите ползи между публичния и частния интерес.

Концесионните такси в България са съизмерими с тези в европейските държави.

УСТОЙЧИВОСТ

С широко експертно участие бе разработен първият у нас Браншови доброволен стандарт за устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия. Той оценява напредъка на компаниите по 10 аспекта и регламентира добри практики за иновации, икономическа ефективност, безопасност, екология и грижа за местните общности.

Компаниите от бранша са социално ангажирани, активни и със значителен принос в развитието на местните общности. Техните проекти са в различни сфери като здравеопазване, образование, спорт, култура.

Добрите практики у нас, в Европа и света доказват, че добивната индустрия може да се развива устойчиво, ефективно, без риск за здравето и без да замърсява околната среда, в хармония с останалите отрасли и с голям социално-икономически принос за регионите.

Добивните компании развиват дейността си в съответствие със съвременните социално-отговорни стандарти и в пряк диалог с местните общности. Но често инвеститорите са обект на лъжливи сигнали, манипулации и рекет от страна на псевдо-еколози и популисти.

ПОЛЗИ

ФИНАНСОВИ

Факт е, че при конкуриране в земеползването за БВП на една община и на държавата, ползите от единица площ при добив на полезни изкопаеми са много по-големи, отколкото с тези от селско и горско стопанство, туризъм и др. Съвременните минни стандарти гарантират, че след приключване на добива околната среда ще бъде напълно рехабилитирана и дори обогатена с уникални туристически атракции.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Минерално-суровинната индустрия има значителен инвестиционен, технологичен, пазарен и геоложки риск от непотвърждение на очакваните запаси. Затова в развитите страни тя се оперира от частни инвеститори. Съществува нуждата от засилване партньорството между бизнеса и държавата.

ПАРТНЬОРСТВО С ОБРАЗОВАНИЕТО

Нашата добивна индустрия разполага с добри традиции, дългогодишен опит и научен капацитет на най-високо ниво. Минно-геоложкият университет „Св. Иван Рилски“ е самостоятелна образователна институция от 1953 г. За тези години той се утвърди като учебен и научен център, който подготвя инженери по геоложки, минни и електромеханични специалности. Там се осъществяват всички форми за следдипломна квалификация. Провеждат се фундаментални и приложни научни изследвания. Университетът и академичната му общност са активна страна в диалога за иновациите, добрите практики, устойчивото развитие и реализацията на кадрите в бранша.

ЕКОЛОГИЧНИТЕ ПРОБЛЕМИ – РЕАЛНОСТ И МИТОВЕ

Инвестициите в опазване на околната среда са все повече и по-видими. Това е реалният отговор на всяка една спекулация.

Това може да е Част Първа на статия или опит за каталог на митологемите и реалностите за екологосъобразността на минната индустрия. Статията няма претенции за изчерпателност. Няколко водещи експерта от мрежата на БМГК споделиха мнения. Оформил се материал, който дава очертания на темата, но и може да е повод за дискусии и подобрения.

През последните 20 години българската минерално-суровинна индустрия направи решителни крачки за подобряване на екологичния си отпечатък. Тя пое по пътя на устойчивото развитие, докато други индустрии претърпяха несгоди, удари, а някои дори са на изчезване. Напредъкът тук се случва и въпреки несъвършенствата на законодателната рамка и липсите на нужната специфика за бранша¹.

Екологосъобразността на минните предприятия винаги е била чувствителна тема. А митологемите се подхранват от модерността, преходът и информационната вълна, изкривяването на пазара, които съумяха да внесат манипулативни тези, останали в съзнанието на хората, че „ей, там някъде извън големите градове“ има едни лоши неща. Екологичната тема е в битка за умовете на хората. И с право.

Малко са аргументираните критики, които с позитивност и търпение могат и искат да изграждат партньорства с компаниите и държавата, и така заедно да подобряват екологичния им отпечатък. Редица избрах по-лесния път – на екологичния рекет.

Загубеното време от последните 2 години на политическа нестабилност доведе до нормативно

1. Ботьо Табаков, „Опазване на околната среда, основа за устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия“, Годишник на БМГК, 2014 г. стр. 22-24.

буксуване и дори – до реална опасност от санкции за страната. Съществува недостиг на легитимни научни данни за произхода на замърсяванията, сравнителни анализи и оттук – стратегически мерки за отстраняването и щадене на околната среда. Например, малко са или почти липсват изследвания за това кой замърсител е с геогенен и кой е с техногенен произход в даден геохимичен фон в повърхностните води². Все още липсва общ подход и координация между институциите, бизнеса и научната общност и легитимните екологични организации, за да се върви в посока на високи стандарти, устойчиво развитие на бизнеса и опазване на биоразнообразие.

Защо екологосъобразността е важна

България като член на ЕС успешно транспонира европейските директиви в националното законодателство. В началото новите изисквания усилиха натиска върху минните компании, но той спомогна и за решаване на проблеми от миналото. Компаниите – къде доброволно, къде – не, започнаха да влагат усилия за привеждане на дейностите си в съответствие с изискванията, споделя *Борислав Милушев, управител на Екотехконсулт*. В целия процес трябва да се отчете и активната роля на БМГК при защита на бранша. Успешен пример за внедряване е Директива 2006/21/ЕО за минните отпадъци, чиито изисквания са включени в ЗИД на Закона за подземните богатства (09.07.2015 г.). Така се

ПСОВ на Елациите-Мед АД по технология на Мицубиши Материълс Текно Корпорейшън (ММТЕС)

2. Доц. Анатоли Ангелов, цит. лична кореспонденция 2015 г. / 3. Обн., ДВ, бр. 22 от 5.03.2013 г., в сила от 5.03.2013 г., изм. и доп., бр. 79 от 23.09.2014 г., в сила от 23.09.2014 г. / 4. Доц. Анатоли Ангелов, цит. лична кореспонденция 2015 г.

избегна опасността за санкции на страната за нарушаване на правото на ЕС.

Но простото транспониране на еуродирективи без отчитане на спецификата на страната и на бранша водят до редица трудности и неточности. Такъв пример е „Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.“³ Редица експерти от МГУ и от практика забелязват несъответствията на документа по отношение завишените геохимични фонове съдържания на различни вещества в повърхностни води, които съгласно наредбата се отчитат като наднормени. При сравнение на цитираните стойности от Наредба № Н-4, с такива от нормативните документи на ЕС – съществени разлики не се откриват - т.е. очевидно стойностите в Наредбата не са съобразени с конкретните геоложки, геохимични, хидрогеоложки, хидроложки, географски и климатични условия в България.

Решението е да се направи картиране на страната за геохимичния фон на различните неорганичните замърсители (типични за добивния отрасъл) в повърхностни води. Такъв няма направен досега. Съществуващите карти на „геохимичните ореоли“ на тези елементи (от 80-те и 90-те г. на XX в.) носят информация за съдържанията на различните елементи в почвата и са сравнително близо до установени „рудни тела“. Но те са изработени за целите на проучване на находища, а не за екологична оценка. Картите на „ореолите“ могат да се ползват като най-общ критерий, но резултатите могат да бъдат неточни⁴.

Липсата на връзка между наука и бизнес и на изследвания и анализи води до избуяване на редица митологеми, санкции и опити за еко-шантаж. Наличието им ще води до стратегическо планиране на държавно и регионално ниво.

Примерът от бизнеса идва от *Асарел-Медет АД*. „Въпросът пред всеки съвременен бизнес е какво конкретно прави по тази важна тема!“ – акцентира инж. Делчо Николов, изпълнителен директор. „Това за нас е фирмена философия, отразена в девиза ни „От природата за хората, от

хората за природата“. 97% от 1300-те работещи в компанията живеят в Община Панагюрище със своите семейства и близки. Затова всеки един от тях е заинтересован и лично ангажиран от екологичната политика на компанията. „При нас всеки работещ осъзнава, че грижата за природата, е всъщност грижа за родния му край.“ – допълва още той.

Екологична култура

Актуалността на темата за екологичното съответствие в наши дни акцентира върху изграждането на модели на екологична икономика и създаването на екологична култура, споделя *инж. ек. Мариянка Нешева*, мениджър по качеството на *Минпроект ЕАД*. Дори може би стана „модерна тема“ - *Борислав Милушев* допълва: „Екологичните инвестиции се увеличават непрекъснато и стават все по-видими: не само в официални доклади, но и при посещения на място. Така старото мнение за мините, които са далече в горите, на места отдавна е мит.“

Сегашното ни национално екологично законодателство е изключително мащабно и включва опазването на природните фактори и процесите, свързани с устойчивото развитие и благосъстоянието на хората (използването на възобновяеми и невъзобновяеми природни ресурси, строителство, инфраструктура и др.).

Модерната организация и планиране в областта на опазването на околната среда изисква структуриране на корпоративна политика и свързаните с нея документи. А екологичните дейности, в т.ч. и правно-регулаторни изискват адекватно и точно информационно осигуряване с промените в нормативните документи в т.ч. стандарти и обучение на персонала за прилагането им. Тези два фактора – еко-нормите и добрите данни – поставят на нова плоскост планирането и оперативните задачи на всяка добивна компания.

Като елемент на екологичната култура инж. Нешева определя точното съответствие между

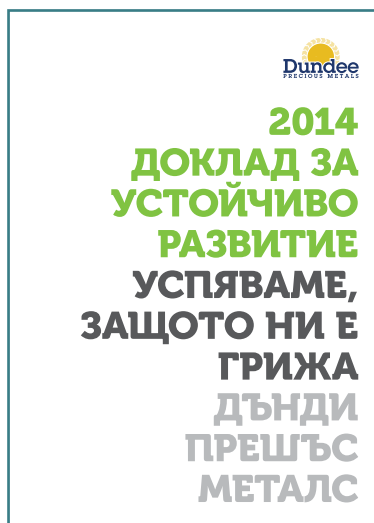
Японски специалисти от ММТЕС предават опита си на българските си колеги от рудник Елациите

думи и действия. Несъответствието между тях – т.е. неспазването на закона и съществуването на фирмени документи (политики, процедури) само на хартия – подхранват голяма част от митологемите. Някои обекти и респ. техни собственици пестят от проектиране и от изграждане на почистващи инсталации. За тези бизнеси понятия като екологосъобразност, устойчивост нямат стойност, но се използват, за да оцветят своето корпоративно поведение, споделя опит *инж. ек. Нешева*. Противно на максимата за превръщане в истина на многократно повторената лъжа, днес „честата им употреба води до намаляване на тяхното значение.“, добавя тя.

Още през 2002 г. *Асарел-Медет АД* стана първата българска компания у нас, която се сертифицира по стандарта за опазване на околната среда ISO 14001. От 2000 г. тя е реализирала екологични проекти за над 72 млн. лв., което е гаранция за спазването на всички емисионни изисквания.

„Един от несъстоятелните митове е, че компаниите се екологизират само под силен външен натиск. Напротив - в *Асарел-Медет АД* още от 1988 г. функционира Комплексен екологичен полигон, създаден в партньорство с БАН и различни научни институти.“ – аргументира се *инж. Николов*. Полигонът е пуснат в експлоатация 10 г. преди закононото задължително изискване. „Ние не чакаме някой отвън да ни каже какво не е наред и да ни притиска за подобрения. Ние сами се

контролираме, правим мониторинг и навреме да предприемаме разумните превантивни действия.” – подчертава още той.

Пример за зрялост и съвпадане между думи и действия е и публикуваният „Доклад за устойчивост“ на ДПМ Чelopeч ЕАД. „Ние сме организация, в която прозрачността е ценност. Водени от желанието за обмяна на идеи и опит, започнахме да споделяме постиженията си.“

– обосновава се инж. Константина Градева-Василева, директор „Здраве, безопасност, околна среда и връзки с обществеността“. Докладът е ценно средство за комуникация с всички, които се интересуват от дейността на дружеството, в което законите са само необходим минимум. Това верую е стимул за компанията да дава повече от нормативно изискуемото.

Подобренията на ДПМ Чelopeч ЕАД

Източник: Доклад за устойчиво развитие 2014 г.

На другия полюс стоят компаниите, които се поставят сами в „буквалното“ прилагане на някои нормативни документи. Това се

дължи на минимизиране на риска, особено при изключително бавните процедури при получаването на разрешителни. Но това е и тактика за защита от псевдо-природозащитни организации, които се активизират при обществени обсъждания на големи инвестиционни проекти. Инж. Нешева препоръчва да се търси решение в рамките на взаимния компромис „околна среда – благосъстояние на хората“.

Проактивност и решения

Проактивността се крие в действието, категорична е инж. ек. Нешева. Днес и мениджмънтът на компаниите е съставен от ерудирани и етични професионалисти, които планират устойчиво, като взимат пред вид всички фактори и стремежки

„От голям и неконтролируем замърсител преди, добивната индустрия се превърна в спазваща законите и нормите.“ - Борислав Милушев.

се да минимизират последиците. Взимат се превантивни мерки, които подобряват процесите към по-високо екологично съответствие.

Например, въгледобивни компании внедриха системи за управление на качеството на въглицата. С нея те гарантират въглища с определена калоричност и едно и също съдържание на примеси към ТЕЦ-овете. А последните инвестираха в изграждането на сероочистващи инсталации и комбинацията от двете води до повишено качество на живот сред местните жители.

И още: компаниите инвестират и в изграждане на пречиствателни съоръжения за отпадни води, прахоулавящи инсталации и изграждане на депа за минни отпадъци. Те внедряват нови

технологии, извличащи повече метал от рудите. В екологичен аспект това води до намаляване на използваните площи за добив и на площите за депа.

Мащаб и качество на мерките

„Категорично трябва да се знае, че всички инвестиции в модернизация на производството, са и инвестиции в екологизацията му.“ – посочва инж. Мариела Джиджинкова, ръководител на отдел „Екология“, Асарел-Медет АД. „Ние инвестирахме над 758 млн. лв. по седемте ни програми за устойчиво развитие през последните 15 г.“ Това са програмите за качество, производителност и себестойност, развитие на минерално-суровинната база, ЗБУТ, екология, енергийна ефективност, развитие на човешките ресурси и корпоративно развитие.

над 758 млн. лв.

за устойчиво развитие инвестира Асарел-Медет АД от 2000 г.

На територията на предприятието има изградени три пречиствателни станции – за руднични, битови и дренажни води. Последната е с оборудване на Нойхолд, Австрия и е в експлоатация от 2011 г. Външна независима чуждестранна експертиза оцени високо състоянието на хидротехническите съоръжения. Автоматични мониторингови станции следят качеството на водата на реките в района в реално време. „Това са примери за несъстоятелността на един друг мит: че компаниите изпълняват само законовите изисквания.“ – акцентира инж. Джиджинкова. „Горди сме, че Асарел-Медет АД е носител на наградата „Грижа за природата“ на БМГК за 2014 г.“

Немислимо е използването на модерни технологии при постоянно високи цели и големи очаквания, ако персоналът е некомпетентен.

Затова обученията в компаниите осигуряват постоянно високо ниво на знания и на решения. Специалистите в бранша имат главна роля при управлението и контролирането на процесите и затова трябва да познават в детайли екологичните фактори и своите съоръжения.

Наследството?

Проблемите по опазване на околната среда са тежки и се решават с години. При наличие на воля се намират и решения. Например, Асарел-Медет АД, Елаците-Мед АД и Дънди Прешъс Металс Чelopeч ЕАД бележат сериозни успехи. В резултат на приоритизиране и на добро планиране на дейностите в тази област те отговарят на световните стандарти. Рекултивациите са задължителни, но компаниите разширяват техния обхват и екологично ниво. В партньорство с държавата комплексът от мерки и средства водят до ликвидиране на старите замърсявания.

Например, след 2000 г. Асарел-Медет АД успешно изпълни програма за отстраняване на стари екологични щети на стойност около 24 млн. лв. От компанията посочват още, че поетапната техническа и биологична рекултивация на отработените стъпала на действащото окисно насипище, е иновативна практика в световната минна индустрия. Тя предполага запазването на биологичното разнообразие в региона. Инвестицията за 2013 – 2014 г. е около 5 млн. лв.

Рекултивация на действащо окисно насипище в Асарел-Медет АД

по разработка на *Нипроруда АД*.

При други компании процесите са спрели. Причините се крият в лошото проектиране, в лошото изпълнение или и в двете. Така много средства от програмата за отстраняване на стари екологични щети са усвоени, но резултатите са слаби.

Два феномена от реалността

В общия фон се очертават два нови феномена, които носят множество вреди.

Единият е свързан с незаконния добив – предимно на инертни и скално-облицовъчни материали. Редицата сигнали или добре пазени местни тайни са ясни на мнозина, но засега не съществува възможност за пълни процесуални и законови мерки за противодействие.

Незаконният добив се случва под носа на институциите, и въпреки усилията на Министерство на енергетиката и неговите ограничени ресурси, ситуацията е патова. БМГК инициира създаването на междуведомствена работна група, която да вдъхне енергия за подобря диалог и резултатност, и дори за законови промени, за да спре незаконния добив. Освен икономически, той носи и множество екологични щети.

Вторият феномен е дадената възможност недобросъвестни НПО да саботират процедурите при обществени обсъждания на ОВОС и на докладите за съвместимост с „Натура 2000“. Маскирани зад привидно добри намерения за опазване на околната среда, тези организации манипулират общественото мнение, използват откъслечни данни и създават внушения.

Техният интерес е да „консултират“ инвеститора и той да е принуден да си „откупи тяхното одобрение“. И така – до другия път. Щетите тук са свързани с лош инвестиционен климат, репутацията на инвеститора, пропуснати ползи (време, енергия, непланирани разходи) и

невъзможност да следва одобрения си бизнес план, и чрез инвестициите да създава работни места.

„Чрез нормативна превантивна дейност и чрез проактивни мерки от страна на бизнеса „наследството“ за идните поколения ще е по-добро. Те ще са заобиколени от по-добра околна среда.“ – инж. ек. Маринка Нешева

Като заключение

Част от проблемите са решени, а други са в изпълнение. Факт е, че минерално-суровинната индустрия е с коренно променен облик в екологично отношение.

Митове ще има, когато има празнини от научни данни, умишлени спекулации и нежелание за комуникация.

ПСОВ на Асарел-Медет АД

СЪТРУДНИЧЕСТВО С МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ

Характерна особеност на големите производства е, че трудно се местят. Този факт в голяма степен обуславя профила на корпоративно гражданство на компанията.

Социалната отговорност не е привнесена дейност. Тя е неразделна част от философията на бранша и се развива съобразно местните специфики.

Може да се направи обобщение, че усилията на компанията са насочени към подобряване средата и качеството на живот, опазване на традициите, образование и деца, както и при помощ в бедствия. А професионалистите, движещи тези проекти, са посланиците на компанията сред местните общности.

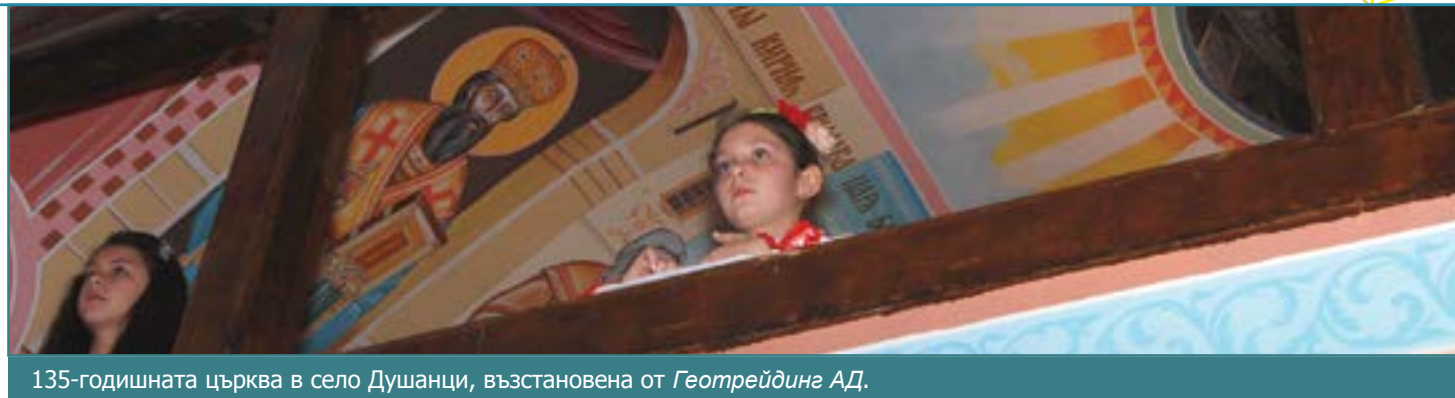
Интересен аспект е дали компанията със своята дейност „заместват ролята“ на държавата. Особено при бедствия и в проактивни действия, това сякаш е така.

Защо го правят?

Ефективността и адекватността на програмите за социална отговорност се коренят в ценностите, в които компанията вярва и принципите, които следва. Устойчивото развитие е в основата на стратегиите на всички, и оттук – корпоративната социална отговорност е негова неизменна функция. Компанията в бранша са зрели организации. Затова не говорим за спорадични дарения, а за мащабни и сложни програми за взаимодействие и диалог с местните общности.

Битуваше схващане, че с КСО проектите бизнесът „връщат взетото от общността“. Но това е архаизъм, който отдавна е заменен с коценптуално проактивната роля на компанията

На снимката: служителът в Елаците-Мед АД Петър Пашов изографисва параклис „Св. Георги Победоносец“.

135-годишната църква в село Душанци, възстановена от Геотрейдинг АД.

като част от общността. Така в партньорство общност и бизнес чертаят общо бъдеще. За мнозинството от компаниите социалната роля и активност нахвърлят всекидневните бизнес дейности.

Доказателство за това са думите на *инж. Делчо Николов*, изпълнителен директор на *Асарел-Медет АД*: „При нас моделът на сътрудничество е традиционен. В дългосрочния ни договор са регламентирани ясно направленията, по които предприятието подпомага Община Панагюрище – инфраструктура, здравеопазване, образование, култура, социална политика, младежки дейности и спорт. Панагюрище е пример, че модерната минна индустрия може да се развива в хармония с опазването на околната среда, биологичното земеделие и всички останали сектори.“

Ценности и принципи

Уважението и диалогът с местните власти са част от ценностите, които се следват. Групата *Геотехмин* работи доброволно за постигането на социални, образователни и екологични цели. Нейната КСО програма допринася за подобряването на качеството на живот на жителите и за цялостното устойчиво развитие в региона.

ДПМ Челопеч ЕАД следва принципите на прозрачност в ежедневните дейности. Компанията показва постоянно отговорно поведение и е приемана за модел в прилагането на принципите на устойчиво развитие. Чрез издавания от нея „Доклад за устойчивост“ (от 2011 г.) се споделя представянето ѝ по ключови показатели (бизнес

резултати, екология, служители и общности). Данните се верифицират от *Бюро Веритас* от 2012 г.

Друг добър пример - *Огняново-К АД* вплита доброволно концепцията за КСО в своята бизнес стратегия. Така те показват своята дългосрочна ангажираност към устойчивото развитие на бизнеса си, обществото и околната среда. „Наш дълготрайно поет ангажимент е да развиваме своята дейност почтено и отговорно, да допринасяме за икономическото си развитие, но същевременно да съдействаме за подобряване на живота на своите служители и техните семейства, местната общност и обществото като цяло.“ – споделя *Николай Колев*, изпълнителен директор.

Фокусът на *Девня Цимент АД* е върху приобщаване на заинтересованите страни. Това включва отговорност на подизпълнителите по веригата за доставки, зачитането на правата на човека, екологични инициативи, здраве и безопасност, доброволчески и дарителски кампании, устойчивост на продуктите, подкрепа на местните общности, чрез стимулиране на спортни и културни събития, кариерна ориентация сред най-младите представители на обществото ни.

И в *Мини Марица-изток ЕАД* обвързват КСО с ценностите за устойчиво развитие: „това е начинът, по който правим бизнес.“ Компанията поема ангажименти, за да подобри стандартите за работа, за социално развитие, за екология. Чрез дейността си те подобряват местния стандарт на живот. Отговорното отношение към обществото и към институциите навсякъде, както и към всяка национална и благородна кауза. Комапнията

Един от многото артефакти, намерени при дейността на Мини Марица-изток ЕАД.

страда от ликвидна криза през последните години. И въпреки, че 2014 г. бе трудна, тя фокусира подкрепата си върху проекти за здравеопазване, образование, спорт, опазване на културното и историческото наследство.

Каузи

Компаниите осъзнават своята значима роля за социално-икономическото развитие на областите, където оперират.

Усилията им са насочени към традиционни области: образование и деца, знание и културно развитие на младото поколение, местни традиции и духовност, опазване на историческото и културно наследство, екология и повишаване на информираността, спорт и здраве.

Техните проекти дават възможност за развитие на младите, споделят знание и настроение, и дори спомагат за социализацията на възрастните хора.

Говорейки за големи компании, погледите на търсещите работа са винаги насочени към тях. Те са „структуроопределящи“, забележими са и очакванията към тях са големи. Затова и мнозина от тях търсят и наемат работници и специалисти от местната общност – разбира се, следвайки собствените си процедури – и ако нивото на знания е недостатъчно, се инвестира в обучение

на новопостъпилите.

Помощта при бедствия (вж. по-долу) обединяват около една общополезна кауза и служители, и учители и ученици, и общински представители.

Ползите за общността

Десетилетия наред *Мини Марица-изток ЕАД* дава своя принос за съхраняването на хилядолетната история на страната ни. Изземването на възглицата започва едва когато през терените са минали археолозите и са събрали артефактите, останали от древни времена. Уникалните находки от тези спасителни археологически експедиции са изложени в Археологически музей „Марица-изток“, Раднево.

Съществуват редица истории, започнали с добър замисъл, но превърнали се в провал. Пример за зрялост в социалната дейност е проучването сред партньори по програмите на *Елаците-Мед АД* и *Геотехмин ООД*. С него се изследва удовлетвореността и ползите, както и да се получат препоръки по вече реализираните проекти през периода 2011-2015 г. Във фокус групите участват 18 местни представители на общини, на училища и медии. Анкетата е успешна и компаниите получават висока оценка. Нещо повече, всички имат нови идеи, които искат да осъществят заедно с *Елаците-Мед АД* и *Геотехмин ООД* скоро¹.

Празник в Бухово с подкрепата на Геострой АД.

1. Повече за програмите на Групата *Геотехмин* ще откриете на стр. 50 – Добри практики

Да си добър работодател, който има много отговорности, също е полза за обществото. От *Огняново-К АД* заявяват, че тяхната социална отговорност е многопластова и се стремят да спазват своите задължения: „Навреме да заплащаме: концесионни такси, данъци и заплати. Да създаваме нови работни места. Да осигуряваме адекватни и безопасни условия за работа и живот на работниците чрез повишаване на квалификацията им, профилактично лечение, развитие на социалната сфера. Да даряваме, в т.ч. подобряване на местната инфраструктура.“

Големите бизнеси генерират бизнес и за малките. Философията на всички компании е да търсят партньорства с местни фирми. Така се създават работни места и допълнително приходи в публичните бюджети. Този процес води до редица подобрения както у малките, така и при големите. Малките партньори усъвършенстват своите системи за качество и контрол в много от дейностите си: безопасност, прозрачност и грижа за служителите, екология. А това се оценява и е гаранция за растежа им.

ДПМ Чelopeч стимулира нови бизнес възможности за подпомагане устойчивото развитие на региона, за да може той да продължи да се развива и след приключване дейността на рудника. „Вярваме, че когато подходим с грижа към хората, това ни носи взаимна полза и успех.“ – обобщава инж. *Константина Градева-Василева*, директор Здраве, безопасност, околна среда и връзки с обществеността. В *ДПМ Чelopeч* над 90% от служителите са жители на региона и оттук възможността за увеличена степен на взаимно влияние.

Стъпвайки в Панагюрище, ярко се отличават ползите за местната общност от дейността на *Асарел-Медет АД*. И няма как да е другояче, след като „каузата на общината винаги е била и ще бъде кауза на компанията“². „Възможностите, които предлага нашият град, по нищо не отстъпват на големите градове.“ – добавя инж. *Александър Чобанов*, директор „Човешки ресурси“. Градът е богат

По пътя на медта в *Асарел-Медет АД*

на места, развити и съхранени благодарение на нея. Сред най-забележителните са Залата-трезор на Панагюрското златно съкровище в Историческия музей, изградена със средства на компанията, новата спортна зала, изграждащата се високотехнологична болница – и двете са резултат от публично-частни партньорства. Градът е място за фестивален туризъм със Световното първенство по фойерверки „Огън, цвят и фантазия“, както и за множество културни и спортни прояви. *Повече за добрите практики на компанията – на стр. 50.*

Ползите за бизнеса

Ограничаващо е да се мисли, че няма ползи за бизнеса от неговата корпоративна социално отговорност. „Ние я откриваме в утвърждаването на културата за КСО и философията за споделените ценности.“ – аргументира се инж. *Добри Цветков*, изпълнителен директор на *Елаците-Мед АД*. „Оценката на нашите партньори показва, че екипът ни и местната общност вървят заедно, в една посока. Защото и компанията, и нашите колеги и местните хора имаме общи ценности.“

„Самочувствието на добър корпоративен гражданин (...) и изпълнената мисия да подкрепяме устойчивото развитие на родния край – мястото, където работят и живеят хората от нашия екип, да създаваме нови перспективи и да насърчаваме малкия и среден бизнес“ –

2. Инж. Делчо Николов, изпълнителен директор, *Асарел-Медет АД* в отговор на въпрос за „Годишен бюлетин на БМГК 2015 г.“

добавя инж. *Ал. Чобанов*. *Асарел-Медет АД* е и четирикратен носител на браншовата награда за социална отговорност.

„Нови бизнес възможности“

Още веднъж ще акцентираме върху диалога „компания-местна общност.“ През 2013 г. *ДПМ Чelopeч* започва проекта *Нови бизнес възможности*, който въвлеча служители, местни хора и консултанти (*Денкият България*), за да идентифицират нуждата от услуги, които да пораснат до нов местен бизнес. Две са областите: добра хигиена в рудника и поддръжка на зелени площи. Отзовават 14 предприемача, от които двама стигат до финал. Новите фирми създават над 15 нови работни места. Местни хора са обучени на градинарство и поддръжка на зелени площи. Оттогава в Средногорието работи единствената фирма за поддръжка на химически тоалетни. Служителите вече предлагат нови идеи.

Проактивност

За *Елаците-Мед АД* важен аспект в доброволната им дейност е превенцията за защита от бедствия. Направените корекция на реката в с. Карлиево и положените 140 м тръби за отводняване от склоновете; възстановеният далекопровод, захранващ Депото за твърди отпадъци в гр. Златица; проектът за водопровод от м. Бяла до с. Петрич за напояване; проектирането на реконструкция и рехабилитация на пътя Чавдар - Петрич (9,270 км) са сред дейностите за минимизиране на риска от бъдещи бедствия. Компанията участва със средства, техника, но и с доброволчески труд.

Превантивната помощ се забелязва и в предоставяните от *Огняново-К АД* фракции трошен камък (продукт на фирмата) за нуждите на пътното поддържане в местните общини.

Всеки рудник има ограничен период на експлоатация. Затова *ДПМ Чelopeч* планира мерки за осигуряване на плавен преход след приключване дейността им. В сътрудничество с

Доброволци от *Девня Цимент АД* в акция

местната общественост компанията подпомага развитието на инфраструктура, бизнес, спорт и култура. Тази осъзнатост се базира на максимата „Бизнесът не може да се развива в общества, които западат.“ (*World Business Council for Sustainable Development*).

Подкрепа в нужда

В моменти на природно бедствие погледите са вперени винаги към държавата и към местните бизнеси. По-бързата и на моменти по-адекватна помощ винаги идва от компаниите.

С материали и средства, но и с доброволчески

24 Т. цимент и сухи смеси дари *Девня Цимент АД* на Община Аспарухово. А на Община Добрич – над **18 Т.**

над **6200 лв.** събраха служители на *Девня Цимент АД*, които компанията удвои до

13 550 лв.

Сумата бе дарена на детска градина в Аспарухово.

труд, например *Девня Цимент АД* подкрепи пострадали след опустошителното наводнение Аспарухово и Добрич. Компанията реагира бързо и изпрати екипировка и материали от първа необходимост в критичните първи дни след наводнението. Тя предостави отводнителни помпи и два товарни камиона в помощ на спасителните екипи. Тонове кал и тиня са извозени от улиците и къщите на пострадалите, за да могат да се върнат към нормалния си начин на живот.

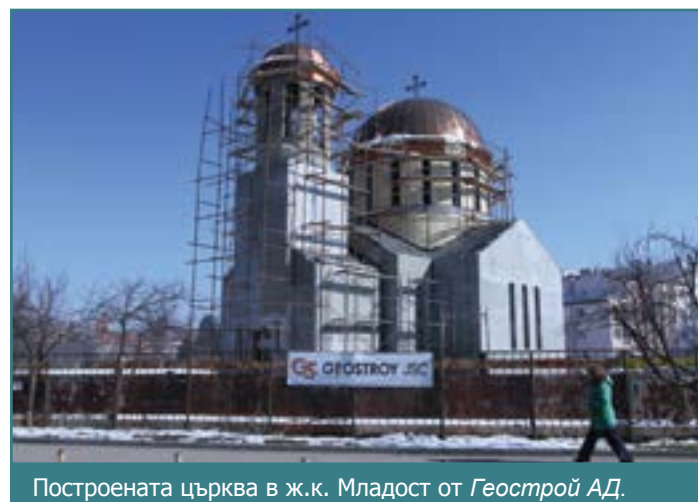
Обичайно на *Мини Марица-изток ЕАД* се разчита, когато обилни дъждове залееят къщите в Раднево и Гълъбово. Компанията показва национална съпричастност като дари 23 000 л вода и 120 чифта гумени ботуши за пострадалите и доброволците във Варна и Добрич.

И още: за Деня на миньора *Мини Марица-изток ЕАД* дари на бедстващите от наводнения в гр. Мизия 23 000 л вода, 3 000 л дезинфектанти, 2 000 чифта гумени ръкавици, 2 000 дебели найлонови чувала и 200 поцинковани кофи. По традиция за празника тя събра на празничен обяд с плодове и топла храна 280 социално слаби души от Община Раднево.

През декември 2014 г. бързите и адекватни реакции на екипи от *Мини Марица-изток ЕАД* овладяха кризата от наводненията в общините Гълъбово и Раднево. Компанията осигури бързото и сигурно захранване от собствена подстанция, за да се преодолее временния режим на електроподаване в Община Гълъбово.

Духовност

Даряване на продукти от основната дейност за проекти е правило. По този модел *Огняново-К АД* подкрепи възстановяването и строителството на църкви и манастири в България (Рилски манастир) и в Македония (Радовиш). През 2014 г. групата *Геотехмин* изгради две църкви в столичните квартали „Младост“ и „Дружба“, а дъщерното дружество *Геотрейдинг АД* възстанови 135-годишната църква в с. Душанци.

Построената църква в ж.к. Младост от Геострой АД.

През 2012 г. стартира инициативата „Култура и национална идентичност“ на *Елаците-Мед АД* и *Геотехмин ООД*, които са дарили до момента близо 9000 книги на детски градини, училища и читалища. Чрез проекта се организират поетични вечери и литературни четения, а изложбите с участието на културни дейци и местни представители са очаквани събития. Това е начина, по който се насърчава интереса към знания и образование и стимулира духовното развитие и израстване на подрастващите по места.

Бъдеще без познание за местната история е тъжно бъдеще. Затова *Огняново-К АД* подпомагат издаването на краеведческа литература. Бял свят виждат над 10 книги, свързани с историята, бита и вярата на местните общности. Последната издадена книга е за 21-ви пехотен Драгомански (Сливнишки) полк.

За децата

Фокусът върху подрастващите е изключително силен сред компаниите в БМГК. Чрез интересни проекти те се стремят да опазят традициите, но и да повишат информираността по важни теми.

Например, в инициативата на *Елаците-Мед АД* и *Геотехмин ООД* „Ябълка за здраве“ ученици засаждат ябълкови фиданки на училищни терени в райони, в които от 30 г. няма такива насаждения. Това е продължението на „Нашето

зелено утре“, в рамките на която между 2011 и 2014 г. са залесени над 20 000 фиданки на общински и горски терени и в градска среда.

Залесяването е дейност, чрез която доброволци от *Девня Цимент АД* дават пример при отбелязването на Международния ден на Земята (22 април): 25 доброволци засадиха 31 дръвчета в гр. Девня, а други 19 бяха дарени за залесяване из града.

За да насърчат алтернативно придвижване на възрастни и деца в гр. Бургас, *Девня Цимент АД* изгражда нова велоалея. В дългата 517 м отсечка е вложен последния иновативен дренажен бетон на компанията - *i.idro DRAIN®*.

Девня Цимент АД отбеляза Световния ден на околната среда, 5 юни 2015 г., с деца от местни училища. Двадесет и пет ученика имаха открит зелен урок сред природата. Те научиха нови екологични факти от РИОСВ-Варна и от еколозите на компанията. Интерактивната част на деня започна с викторина, и премина в правене на еко-колажи, състезание за най-бързо сглобена къщичка за птици и за пренасяне на вода в шепи. Победители бяха всички, защото научиха по нещо полезно чрез игри. Всеки обеща да пази околната среда и да пести ресурсите на планетата.

Мини Марица-изток ЕАД подпомогна материално Клуба на миньорите ветерани и Националното

Деца-участници в „Ябълка за здраве“.

Гордея се с труда на моите родители в Асарел-Медет АД

сдружение на миньорите и енергетиците, домове за деца и за хора с увреждания, училища, Държавната психиатрична болница „Д-р Г.Кисъев“ – Раднево, Шахматния клуб „Марица-изток“ – Раднево, „Българската Коледа“.

Община Панагюрище и *Асарел-Медет АД* всяка година осигуряват стипендии и награди на местни даровити деца. Инициативата „Звезден клас“ е част от дарителския договор между компанията и общината от 2012 г.

„Гордея се“

В проекта на Българска мрежа на Глобалния договор на ООН „Гордея се с труда на моите родители“ участват членовете на БМГК – *Асарел-Медет АД*, *Овергаз Инк.* и *Огняново-К АД*. С него децата на служителите се запознават с труда на родители си. Малките разбират още, че независимо от вида труд, се създава стойност и се допринася за развитието на обществото.

Децата разбират още колко е важно обучението през целия живот, придобиването на ключови компетентности и умения като критично мислене, решаване на проблеми, творчество, инициативност и вземане на решения.....

653 ДЕЦА

от 22 компании участваха в „Гордея се“ през 2014 г.

БЕЗОПАСНОСТТА – ТЕХНОЛОГИИ, ПРОЦЕДУРИ И ПРАВИЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Човешкият живот е ценност. Това е максимата, на която се градят сложни и стройни системи за управление на безопасността в модерните компании.

Минерално-суровинната индустрия е свързана с големи натоварвания, повишен риск и специфични технологични и теренни опасности. Управлението на условията на труд се основава на добри процедури, съвременни технологии, инвестиции в обучение и отдадени професионалисти.

Помолихме четири водещи компании – *Асарел-Медет АД*, *Холсим България*, *Елаците-Мед АД* и *Девня Цимент АД* - да споделят своя опит.

Глобален модел. Местно приложение

Приоритет. Така и четирите компании определят безопасността и свързаните с нея аспекти. При мултинационалните компании изискванията са изключително строги. Например *Холсим*

България вече е част от най-големия световен производител на строителни материали *Лафарж Холсим* (с операции в 90 страни). След сливането на *Лафарж* и *Холсим* (15.07.2015 г.) една от първите задачи в процеса на интеграция е разпространението на Политика по здраве и безопасност. Така се препотвърди решимостта за високо ниво на безопасност в новата мега-компания.

„Ние работим по начин, осигуряващ здравословна и безопасна среда за всички заинтересовани лица, изградена върху истинска култура на безопасност“ – е твърдата позиция на новият мениджмънт.

„Да работиш добре в *Холсим*, значи да работиш безопасно.“ – казва *Георги Илиев*, мениджър „Безопасност“. На това правило стъпва културата

им на безопасност. Затова и всеки работещ – на ръководна или на оперативна позиция – следва конкретни цели за непрекъснато подобряване на безопасността. Постигането им води до получаване на планиран бонус и е функция на кариерното им развитие. В компанията резултатите по безопасност и здраве се разглеждат наравно с всички останали (печалба, инвестиции и др.).

Като всяка мултинационална компания и в *Лафарж Холсим* има глобален отдел по безопасност с отделни функционални и управленски подструктури по дейности и по континенти. Корпоративните правила, стандарти, проекти и насоки са споделят по места. Те покриват целия спектър по здраве и безопасност: от оценката на риска и ключови процедури, до специфични дейности като работа на височина т.н. Координацията на корпоративните стандарти с местното законодателство е задължително. Глобалните проекти на компанията са с различен фокус, според рисковата област, на която да се акцентира (сигурност, транспорт). Обученията са ежегодни, провеждат се по план и съчетават изискванията на българското законодателство с тези от корпоративно ниво.

Нула е добро число

Нулев трудов травматизъм. Факт при *Асарел-Медет АД* от средата на 2011 г.: няма регистрирана нито една трудова злополука и нулеви професионални заболявания. Това е в резултат от последователната политика на компанията по отношение на безопасността.

В компанията диалогът между различните заинтересовани страни и дългосрочното планиране са издигнати в култ. Програмата „Безопасност и здраве при работа“ е една от нейните 7 програми за устойчиво развитие. Актуализацията на оценката на риска на всяко работно място и доброто сътрудничество между работодател и представители на работещите в Комитета по условия на труд водят до непрекъснато подобряване на безопасността. В

резултат на конструктивния подход, бюджетът за безопасност се удвояват за последните 5 г., като на година той е около 4 млн. лв.

В *Асарел-Медет АД* функционира интегрирана система за качество, безопасност и опазване на околната среда. Компанията е първата в тежката ни индустрия, която се сертифицира по международния стандарт за безопасни и здравословни условия на труд OHSAS 18001 (през 2003 г.). Останалите елементи на системата включват стандарта за управление на качеството ISO 9001 и този за опазване на околната среда ISO 14001.

През 2014 г. *Асарел-Медет АД* стана първата компания, която се сертифицира по доброволния стандарт за устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия. В аспекта „Безопасни и здравословни условия на труд“ компанията е оценена с максималните 10 точки. Това значи, че предприетите мерки и създадените условия многократно надхвърлят законовите изисквания.

Грижата за човешкия капитал - приоритет за *Асарел Медет АД*.

Неслучайно за последните 4 години *Асарел-Медет АД* имат 3 награди в конкурса „Безопасност и здраве при работа“¹. Първото място в конкурса за 2014 г. в категория предприятия с над 250 наети лица е за *Асарел-Медет АД*. Показателите на компанията са ниво на трудов травматизъм и професионални заболявания, инвестиции, иновации и организация.

1. Конкурсът се организира ежегодно от СНЦ „Център за безопасност и здраве при работа“ със съдействието на ИА „Главна инспекция по труда“.

Качествените ЛПС повишават безопасността.

Непрекъснати подобрения

В политиката на *Елаците-Мед АД* е заложен стремеж към реализация на устойчиво развитие по един динамичен, успешен и устойчив начин, с фокус върху добрите практики и традиции, инициативата, иновациите и опазването на околната среда. Основна цел на ръководството на компанията е непрекъснато подобрене на здравословните и безопасни условия на труд. В *Елаците-Мед АД* функционира Интегрирана система за управление (ИСУ) на качество, околна среда, здраве и безопасност при работа, съгласно изискванията на стандартите ISO 9001:2004, ISO 14001:2004 и OHSAS 18001:2007. „За нас ИСУ е ориентирана към всички тези аспекти, в това число към превенция и удовлетворяване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд на служителите и изискванията за дейността, гарантираща опазване на околната среда и устойчивото развитие на обществото като цяло.“ – споделя *Спас Пенков, ръководител ЗБУТ*.

Непрекъснатото подобрене като принцип и метод е въведен, за да се намалят рисковете за здравето и безопасността при работа от заболявания и трудови инциденти. Той се постига чрез мониторинг и наблюдение, приемане на подходящи превантивни и своевременни коригиращи мерки. Това е една ефикасна система за управление.

Безопасността – начин на живот

В *Девня Цимент АД* твърдо вярват, че всички трудови злополуки могат да бъдат предотвратени. Това показват всички анализи на инциденти, затова и проактивният подход на компанията е в конструктивната ѝ роля за непрекъснато утвърждаване на култура по безопасност. Ангажиментът за устойчиво развитие е успешен, когато са включени всички за неговото постигане: всички йерархични нива, подизпълнители и трети страни. Петте основни сфери на системата за управление на безопасността са: Ясна ангажираност на ръководството; Мотивация; Организация; Инструменти; и Управление на подизпълнителите.

СOLIDНАТА процедурна рамка от стандарти, правила и мерки цели утвърждаването на култура по здраве и безопасност. Мотивацията на работещите непрекъснато се насърчава чрез обучения, менторство, инспекции, беседи, анализ на злополуки, поощрителни програми и др.

От 2005 г. компанията инвестира близо 20 млн. лв. за подобряване на здравословните и безопасни условия на труд и намаляване на въздействието върху околната среда. Получените отличия са атестат за огромните усилия в областта. Три поредни години *Девня Цимент АД* и *Вулкан Цимент АД* са сред Топ-3 компании на националните награди за безопасност.

През 2013 г. *Девня Цимент АД* бе класирана на 1-во място, а *Вулкан Цимент* на 2-ро място в категория предприятия с персонал до 250 лица.

Иновации за колективна защита

Повишаването на безопасността и намаляването на факторите на средата, чрез въвеждане на най-модерни технологии в производството са сред основните цели на *Елаците-Мед АД*. Иновациите, основани на автоматизация и модернизация на производствения процес, водят до подобрения в работната среда и оттук – повишават безопасността. През 2014 г. компанията въвежда

нова Система за автоматизирано управление на технологичния процес на цех „Средно и ситно трошене“ (ССТ) и управление на трошачни агрегати в Обогатителния комплекс, с. Мирково. Тя осигурява емисии на прах под пределно допустимата концентрация и подобрява условията на труд.

Внедрената иновативна система на база аерозолни дюзи „въздух-вода“ за прахоподтискане максимално обезпрашава работните места и технологичните възли. Тя осигурява нужните параметри на въздух на работното място. Ефективността ѝ се изразява в намаляване на съдържанието на прах във въздуха на работната среда, намаляване на експозицията на работещите на минерален прах от преработката на руда и намаляване на риска от прахо-обуславящи заболявания.

Диалог и сътрудничество

Три са водещите стълба, на които безопасността „стъпва“ в *Асарел-Медет АД*: инвестиции, социален диалог и комуникация.

„През 2014 г. програмата за осигуряване на здраве и безопасност възлиза на 4,419 млн. лв.“ – споделя *инж. Нейко Узунов, ръководител на отдел „БЗР“*. В компанията социалният диалог се води в Комитета по условия на труд, където работодател и синдикати набелязват целите и решават проблемите.

А комуникацията по безопасност е огромно количество работа по разясняване и популяризиране на принципите за безопасността. „Чрез нашите кампании всеки осъзнава своята роля и отговорности“ – казва още инж. Узунов. Компанията издава поредица от атрактивни брошури с илюстрации за рисковете на работното място и със съвети за здравословен живот. Всеки месец вътрешния бюлетин „говори“ за новостите в областта.

Компанията държи изключително на петте стъпки за безопасна работа. Те трябва да се спазват

от всеки на всяко работно място. Работещият трябва да работи безопасно както с грижа за себе си, така и за околните. Неспазването на стъпките води до лишаване от допълнителни възнаграждения и придобивки. От 2014 г. функционира и системата за контрол на достъпа, видеонаблюдение и пожароизвестяване. Тя дава повече възможности за превенция на рисковете и контрол.

Грижата за работещите е видима и при здравната профилактика. Ежегодно всеки работещ преминава през широк кръг от медицински прегледи и изследвания. Компанията осигурява и най-висок стандарт на допълнително здравно осигуряване и животозастраховане.

От оценката на риска до викторината

Холсим непрекъснато се стреми да повишава ангажираността и мотивацията на хората си. Акцентът е насочен към формиране на култура на превенция.

На корпоративно ниво са установени пет основни правила с ключовите изисквания по безопасност. Новоназначените се запознават веднага с тях. Преди започване на всяка работа трябва да има извършена оценка на риска, като работещите на място се запознават с потенциалните рискове и с мерките за намаляването им.

Взаимното доверие между работодател и

Правилното прилагане на процедурите намалява риска.

работещи тук е ключов фактор. Ръководството е отворено за диалог и за сътрудничество с хората. Такъв пример е инициативата „Зорко око“ – вътрешен конкурс за най-значими предложения за подобряване на условията на труд, на практиките, отстраняване на нередности и решаване на проблеми на безопасността.

Важно значение се отдава на ранното докладване на опасни ситуации и условия, така че да се премахнат предпоставките за злополуки. Корпоративната система за разпространение на информация за злополуки и инциденти във всички страни от системата на Холсим споделя безценен опит. Всеки инцидент в групата се описва кратко и се разпространява до всички. Същото се прави и в България. Това е в основата на проактивната превенция.

За по-точно осъзнаване на безопасността компанията прави информационни кампании (плакати, презентации и филми). Такава е Европейският ден по безопасност, през които вниманието на работещите се насочва към определен аспект (напр. използването на МПС и безопасността на движението) посредством занимателни игри, викторини, показване на филми.

10, 7, 5 и мотивиране на персонала

Това не са случайни числа. Десет са златните правила за безопасност на Девня Цимент – те започват с „Аз се грижа за безопасността на всеки“ – отговорността на всеки за другия

Седем са основните направления на ангажираността на Компанията към устойчивото развитие: безопасност, човешки права, околна среда, качество, здраве, социални инициативи,

В центъра на системата на Девня Цимент стои

**ЛИЧНОСТТА – МИСЛЕЩА,
ЗНАЕЩА, МОЖЕЩА.**

енергия. Пет са стъпките за оценка на риска преди работа. Първата от тях е – „обмисли поставената задача“.

Може да добавим – осем са стандартите за безопасност: за ЛПС, за работа в ограничени пространства, за огневи работи, за работа на височина, LOTO, за анализ на злополуки, за разрешителни за безопасна работа и за управление на риска. И още – три са Практическите кодекси: за безопасно шофиране, за безопасна работа по топлообменна кула и за лентови транспортъори, както и 3 са електронните обучения: за работа на височина, за Системата LOTO и за ЛПС.

Как да насърчим, обаче работещите да са потговорни към себе си, компанията, стандартите? Отговор дава Насърчителната програма по безопасност. Тя е фокусирана върху стремежа за подобрене на резултатите по безопасност чрез цялостно разширяване на културата по безопасност сред работещите и стимулирането им да насочват вниманието си към ежедневните рискови ситуации. Те се мотивират да докладват и да дават решения преди рискът да се превърне в реална злополука.

Целите на програмата през 2014 г. са да повиши докладването на небезопасни ситуации и почти злополуки с 5% спрямо 2013 г. Ключово тук е предизвикателството в докладването да участват поне 65% от персонала. Целите бяха изпълнени - в края на 2014 г. всички работещи получиха награди.

Тренировъчно гасене на пожар

СОЦИАЛНИЯТ ДИАЛОГ В БРАНША: ПОГЛЕДЪТ НА СИНДИКАТИТЕ

Преминаването през предизвикателства и успехи винаги е по-лесно с партньор. Така успехите са споделени, а трудностите се понасят по-леко.

За социалния диалог в бранша специална роля имат синдикалните организации: *Федерация на независимите синдикати на миньорите към КНСБ и Синдикална миньорска федерация „Подкрепа“*.

Попитахме за мнение *инж. Валентин Вълчев*, председател на ФНСМ към КНСБ и *инж. Владимир Топалов*, председател на СМФ Подкрепа за тяхната оценка на социалния диалог в бранша, за това кои са силните страни на взаимоотношенията между тях и БМГК. Поискаме да очертаят и нуждата от промени в т.ч. и законодателни в близко бъдеще.

Обща рамка

Социалният диалог в бранша се води на три нива. На национално ниво съществуват четири

браншови съвета за тристранно сътрудничество (два към Министерство на енергетиката и два към Министерство на икономиката); на ниво подписване на Отраслов колективен трудов договор (ОКТД) и на ниво дружество, чиито резултат е сключването на Колективен трудов договор (КТД).

Браншовите съвети за тристранно сътрудничество (държава-работодатели-синдикати) са постоянни органи за осъществяване на социално партньорство по въпросите за доходите, трудовото и социалното законодателство, здраве и безопасност.

Ниво на социалния диалог

Общото между БМГК и синдикалните организации е тяхната мисия за защита на бранша и неговите

Подписване на ОКТД 2015-2017 г.: инж. Валентин Вълчев, председател на ФНСМ към КНСБ, проф. д-р Лъчезар Цоцорков, председател на УС на БМГК и инж. Владимир Топалов, председател на СМФ Подкрепа

членове, в т.ч. и работещите. Отличителна черта е, че и бизнеса, и синдикатите често са със сходни позиции, защото изхождат от близки ценности и имат реалистичен поглед. Този факт говори за еволюция в отношенията работодател-работещи и за ясно осъзнаване на приоритетите пред дадена компания, за да е успешна. Сред тях са условията на труд, уважението и доброто отношение към работещите.

Водещите принципи във взаимодействията между страните са експертността, спазването на правилата и задълженията, уважение на позициите и стремеж към взаимноизгодни решения. Това консолидира допълнително бранша, при това в условия на преминаване от едно нестабилно икономическо състояние към друго: от глобална икономическа криза към структурни реформи у нас.

„През годините *ФНСМ-КНСБ* успя да игнорира политическото вмешателство. За нас е ясно, че е нужно изграждането на една реална и ефективна система на ясни социални отношения, в която всички страни играят своята важна роля.“ – казва *Валентин Вълчев*.

За тях още е важна ефективността и демократизиране на диалога. „Социалния диалог и доброто сътрудничество с БМГК от години са на добро ниво. През

последните 10 г. в бранша няма нито един ден без действащ Отраслов колективен трудов договор.“ – добавя *инж. Владимир Топалов*.

Отличителни черти

И двата синдикални експерта посочват, че договорености в бранша и в ОКТД са винаги на много добро ниво в сравнение с другите браншове. „Намаляват фирмите от отрасъла, които нямат колективни трудови договори. Намаляват и фирмите, за които социалният диалог е ненужен.“ – казва *инж. Вл. Топалов*. Силните черти на взаимоотношенията между синдикалните организации и БМГК са, че има диалог, високото ниво на професионализъм, разбирането на проблемите и тяхното истинско решаване.

„Преговорите с БМГК протичат в конструктивен дух, с ясно изразено желание за равностойно партниране с нас. Благодарение на добрия диалог, непрекъснат от политическите сътресения през последните две години, успяхме да се справим с редица предизвикателства.“ – отчита *В. Вълчев*.

Представителите на синдикатите са професионалисти от бранша и имат реален опит и практически познания. Затова и поставят реалистични искания за решаване. Това е ключът да се постигат добри договорености. И двете

страни отчитат, че икономическата ситуация у нас е сложна, а по света – непредвидима с оглед на борсови цени и очакван застой. Затова приоритет е запазването на работните места, подобаването на заплащане на труда и безопасността в предприятията. „Това са ни трите стълба и при партниране и сключване на КТД на ниво дружество.“ – добавя *В. Вълчев*.

Подобрения в бъдеще

Усилията на УС на БМГК, насочени към продължително устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия са високо оценени от синдикатите. Последователните действия на Камарата и нейните партньори трябва да продължат в приоритетните направления. „Нужно е подобряване още на нивото на експертността и на условията на труд в част от дружествата.“ – посочва *инж. Вл. Топалов*. Належащите според него законодателни промени са премахване на регулацията на пазара за енергия, както и ограничителни мерки и такси, които не са на пазарен принцип в сега действащия Закон за енергетиката.

Нужен е и „ремонт“ на Закона за подземните богатства, за да се издават по-бързо разрешителни за концесии, както и премахването на всякакви ограничителни лицензионни такси и пречки. Топалов посочва и още един важен закон - Законът за здравословните и безопасни условия на труд, където трябва да се включи

изграждането на адекватна минно-спасителна дейност. Последната е кауза за БМГК от последните години.

За нуждата от приемане и реализация на дългосрочната Национална стратегия за развитие на минерално-суровинната индустрия говори и *Валентин Вълчев*. „Убедени сме, че тя ще допринесе за нови инвестиции в добивната индустрия. А те ще доведат до повишен стандарт на заплащането и до нови работни места.“

Синдикатите имат надеждата, че добрите взаимоотношения с БМГК трябва да се пренесат и върху малкото членове, при които социалният диалог не е на нужното ниво. „Да, все още има дружества, с които се сключват колективни трудови договори доста трудно или пък въобще липсват. Там липсват и синдикални структури.“ – добавя *Вълчев*.

Тези предложения не са самоцел. Те се възприемат като крачката, която споменатите дружества, ще направят към прилагане на добри практики. Това и техният шанс за устойчиво развитие и корпоративна отговорност, които да станат тяхна отличителна черта в близко бъдеще.

„Със съдействието и примера на БМГК за този процес, ще затвърди нейната водеща роля в развитието на българската индустрия и уникалността на минния бранш сред останалите сектори на икономиката.“ – заключава *В. Вълчев*.

Конструктивният диалог между работодател и синдикати води до подобряване условията на труд.

БОГАТСТВО, ИДВАЩО ОТ ЗЕМЯТА И ХОРАТА

Знаете ли, че има едно място в България, което е изградено с безкористни дарения на родолюбци и което място посреща всеки ден деца и възрастни, за да им разказва истории за Земята и нейните богатства?

Да, това е *Националният музей „Земята и хората“*. Той е храм на дарителството, сътворение на щедростта и родолюбието. Създаден е изцяло с дарения на български и чуждестранни физически и юридически лица. Цялостната реализация на музея, включително реставрацията и адаптацията на сградата, е подпомогната от *Национален дарителски фонд „13 века България“*.

Началото му дава *Илия Делев*, емигрант в Бразилия. През 1985 г. той дарява 53 гигантски кристала на своята родина – България. Тази колекция - „Гигантски кристали от Бразилия“ – има най-голяма научна и културна стойност сред всички експонати.

Как работи музеят

НМ „Земята и хората“ е държавен културен институт с национално значение. В административно и методическо отношение ръководството на музея се осъществява от Министерство на културата.

Извършва общонационални функции по издирване, придобиване, изучаване, опазване и представяне на минералите и минералните ресурси, като важна част от националното природно наследство. Участва в провеждането на държавната политика по изучаване и

опазване на културното наследство, съвместно с компетентните държавни и общински органи. Осъществява методическа и друга помощ на музеите от националната музейна мрежа.

Сградата на музея е построена в края на XIX век. Тя е била най-голямата постройка от тогавашния Софийски артилерийски арсенал. Обявена е за недвижима културна ценност, тя е една от първите сгради с цялостна железобетонна конструкция. През 1986 г. е предоставена безвъзмездно за изграждане на музей „Земята и хората“, като е реставрирана и адаптирана по проект на арх. Христо Ганчев. Интериорът, музейният реквизит и начинът на експониране са разработени от проф. Иван Радев, а монументалната живопис е дело на проф. Теофан Соколов.

Богатство – в детайли

Музеят притежава богати и добре комплектовани фондове. Към януари 2015 г. има общо 29 342 музейни единици, като общия брой може да достигне до 100 000. Всички материали са систематизирани в 7 раздела.

Разделът „Минерални ресурси на България“ съхранява образци от около 400 български находища и рудопроявления.

Най-атрактивната част в музея е експозицията „Гигантски кристали“ - една от двете големи колекции в света. „Минерали на Земята“ е най-богатата систематична колекция на Балканите, включваща 7 600 образци от 1 569

минерални вида, при общо известни за науката 4 200. „Минерали на България“ е най-пълната колекция от български минерали и съдържа 4 191 образца от 298 минерални вида. „Скъпоценни и декоративни камъни“ има 2 668 образци от всички видове скъпоценни камъни.

Децата и музеят

Сред застиналите експонати често може да се чуят детски смях или тичащи крачета. Всяка година през музея преминават около 16 000 деца.

Музеят организира редица национални прояви като: Деня на Земя (22 април); Световния ден на водата (22 март); Световния ден на околната среда (5 юни); Европейски дни на минералите; Софийска международна изложба на минерали, фосили и скъпоценни камъни; Ден на Милосърдието; Ден на Дарителя на

16 000

ДЕЦА ПРЕМИНАВАТ ПРЕЗ
МУЗЕЯ ЕЖЕГОДНО

музея; Софийска инициатива за съхраняване на минералното разнообразие.

Привличането на деца и младежи се случва чрез широка учебно-образователна дейност и с прилагане на разнообразни форми като: „Детски кът“; „Интерактивен кът“; „Кабинет по геология“; „Школа по геология и минералогия“, „Лятна школа по минералогия и геология“ и др.

Радващи са оценките на посетителите за музея: „Кара ме да се чувствам отговорен за бъдещето на Земята“; „Чувствам се горд като българин!“

На гостоприемството в музея и на Експозиционната зала може да се насладите всеки ден. Да, музеят работи без почивен ден от 10:00 до 18:00, вкл. на националните празници.

29 342

МУЗЕЙНИ ЕДИНИЦИ

образци от около **400**
български находища и рудопроявления
се съхраняват в раздел „Минерални
ресурси на България“

77% от образците
на музея са
придобити от

912 български и
чуждестранни
дарители.*

*към декември 2014 г.

ДОБРИ ПРАКТИКИ

Отличителна черта на българската минерално-суровинна индустрия е нейният стремеж към подобрене и развитие. Поела отдавна по пътя на устойчивото развитие, нейната еволюция се наблюдава не само в икономическите показатели. Последните са често обект на интерес и на спекулации, но положителният ефект, който всички от бранша оказват върху средата, в която оперират, е безспорен. Управление и минимизиране на екологичния отпечатък, нулево ниво на злополуките, осъзната социална роля и роля на корпоративен гражданин са сред най-ярките примери за положителни тенденции в компаниите.

Те, съчетани с активната роля на БМГК за защита на своите членове и за подобряване на нормативната база за бранша, оформят съвременния облик на индустрията у нас.

Безопасност

Несъмнено най-важният фактор и ценност. Редица членове като *Каолин АД*, *Нипроруда АД*, *Асарел-Ремонт*, *Минпроект*, *Асарел-Медет АД*, докладват нулеви инциденти за 2014 г. Това показва системни усилия за изграждане на политики, процедури, инвестиране в колективни и индивидуални защитни средства, както и реална работа за отговорно поведение на всеки работещ.

Бранш, в който рискът е огромен, натоварванията – също, винаги се следи с особено внимание, особено по отношение на безопасността. Логично при по-конкурентните подотрасли

(без логистичните компании), поставянето на приоритет на безопасността води до нулеви или ниски нива на инциденти. И обратно, когато добивна компания зависи от един или няколко клиента, особено такива в не-добро финансово състояние, тогава социалното напрежение расте, а инвестициите в мерки за безопасност са недостатъчни. Ясно е, че това крие рискове, които мениджмънтът трябва да управлява.

Добрите примери тук са от металодобивните компании. Например, *Асарел-Медет АД* въведе в края на 2014 г. своята Интегрирана система за безопасност. Тя включва видеонаблюдение, контрол на достъпа и пожароизвестяване.

Инсталирана в 94 административни и производствени обекти (основни площадки и претоварни гари), тя дава непрекъснат поглед върху случващото се. Добрият баланс между технология и човешки фактор ѝ дава силна превантивна функция.

Околна среда

Най-чувствителната сякаш тема за бранша. Опазването на околната среда е част от еволюцията на този бизнес. Отдавна в стратегическите планове на компаниите има мащабни мерки за щадене на природата и за рекултивация на терените. Този факт се отчита от всички институции. Чувствителността тук се дължи на непълната публична информация, специфичния профил на част от компаниите, вкл. комуникационни стратегии, което води до спекулации по темата, до опити за манипулации на общественото мнение.

Няколко примера ще дадат фактически отговор на голяма част от тях.

Ниско ниво или нулеви санкции, системни мащабни инвестиции, отговорно отношение. Това е равнотетката за големите от бранша. Това е в резултат на внедрените интегрирани системи за управление на околната среда, на технологичните иновации и на усъвършенстваните процеси.

Откритост и себепознание

ДПМ Челопеч ЕАД издава годишен Доклад за устойчиво развитие от 2011 г. Той се прави по Глобалната инициатива за отчетност (G4 наследникът на GRI), включително разработката за компании в сектор Добив и преработка на метали. Данните са потвърждават от независима верифицираща организация.

Обратната връзка дава на компанията по-добра представа за самата нея, за дейността ѝ и за значението на комуникацията в области като безопасност, екология, служители и общности. С направените инвестиции в околна среда *ДПМ*

Челопеч ЕАД постига намаление с близо 20% на потреблението на електроенергия на тон руда в Челопеч и 40% по-нисък въглероден отпечатък.

Made in Japan

През септември 2014 г. стартираха пробите на новата пречиствателна станция за руднични промишлени води на рудничен комплекс *Елаците*. Първа по рода си у нас, тя ползва иновативна технология на *Мицубиши Материълс Текно Корпорейшън* – лидер в областта в Япония.

Японското know-how генерира в пъти по-малко утайка спрямо класическия процес на неутрализиране. При новия метод утайката се рециркулира. Това съчетано с високото ниво на автоматизация гарантират нива на рН в границите на допустимите и съдържание на тежки метали и неразтворени вещества под нормативно установените нива за заустване.

Проектът е един от най-важните в екологичната програма на *Елаците-Мед АД* (2010-2014 г.). Станцията е част от мащабен комплекс от съоръжения за управление на рудничните води, който ще приключи през 2017 г. Очакванията са, че той ще подобри състоянието на р. Малък Искър.

Немско качество

ЕнвироХеми България проектира, изгради и пусна в експлоатация Пречиствателна станция за дъждовни води в *Аурубис България АД*. Инвестицията е за 6,3 млн. евро, като с нея медодобивния завод се превърна в едно от малкото предприятия в България с три пречиствателни съоръжения – за производствени, битови и дъждовни води и така повиши своята екологосъобразност и засвидетелства ангажимента си към опазване на околната среда.

Немското качество личи в оптимизирана концепция с компактен дизайн на инсталацията и минимални енергийни и експлоатационни разходи. Технологията е базирана на физико-химично

Пречиствателната станция за дъждовни води в Аурубис, изградена от ЕнвигоХеми България

третиране и благодарение на нея безпроблемно се постигат строгите параметри за заустване.

Добри практики при рекултивация

Спазвайки поети ангажменти за опазване и възстановяване на околната среда в района на находище *Елаците-Мед АД*, дружеството активно работи по рекултивацията на нарушени терени, в т.ч. рекултивацията на източното насипище на рудник *Елаците*.

Работата започва през 2010 г. До момента са технически и биологически рекултивирани над 150 дка. В процеса е привлечен и Лесотехнически университет, гр. София.

СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

Партньорство с местните общности

Говорихме вече (стр. 33) за партньорските формули с местните общности, които компаниите от бранша прилагат. Тук ще влезем в конкретика.

Нужно е да уточним, че това са само споделените проекти. Съществуват редица други, които се случват, но не се афишират публично, в т.ч. и техните стойности. Това е една от отличителните черти на бранша и на неговите ръководители.

Общуване на местно ниво

Да си голям означава и да си отговорен, и да живееш заедно с местната общност. Начините една добивна компания да е корпоративен гражданин в своя регион са много. И всичките са добри: от подбор на квалифициран персонал от местни хора, до съвместно планиране на образователни програми на бъдещи специалисти.

Добре дошли

Общуването с местната общност става на много нива. Откритостта проличава при отваряне на вратите на производствено предприятие за малки и големи местни жители. Например, в *Асарел-Медет АД* близо 100 души поеха „По пътя на медта“: младите и малките – да научат за модерния комплекс, а ветераните и други гости – за да видят подобренията през годините.

През 2014 г. компанията откри и Информационен център в гр. Панагюрище. Там посетителите научават повече за дейността и успехите на компанията, могат да задават въпроси и да споделят проблеми и идеи. Центърът е място за запознанства, за срещи и обучения, както и за множество образователни, екологични и други инициативи.

Гордея се

Как да обясним на децата си какво работим? Добър начин е да ги поканим на работното си

Огняново-К АД

място. Така те „вкусват“ от работния ден за час-два. За втори път и през м.г. 28 деца на служители на *Асарел-Медет АД* научиха за професиите на своите родители по проекта Българската мрежа на Глобалния договор на ООН Гордея се с труда на моите родители.

Детското „Здравей, тате!“ изненадващо иззвъня по радиостанция в рудника, когато 8-годишният Мартин поздрави от диспечерския пулт баща си Марин Нонов, шофьор на 130-тонен автосамосвал. Вълнуващо бе и посещението в Инсталацията за екстракция и електролиза на катодна мед. То започна с радостната прегръдка между 6-годишната Полина и баща ѝ Трендафил Трендафилов.

Децата оставят впечатлени от мащабите на производството, от новата експозиция на минерали и от минното оборудване на компанията. Чрез рисунки те претворяват емоциите си и наученото от деня, които стават част от изложба в Информационния център.

Оценката от всички - деца, родители и партньори - е, че тези посещения са много полезни. Децата се запознават отблизо с редица професии, някои дори влизат в реална работна роля, а всички се учат да уважават труда. Присъствието им в производствена среда създава интереси и помага да се формира бъдещата професионална ориентация, избора на училище и специалност.

Ябълка за здраве

Това е образователен и екологичен проект на *Елаците-Мед АД* и *Геотехмин ООД*, които влагат усилия за засаждане на ябълкови фиданки върху училищни терени в райони, в които от 30 г. няма такива. Под ръководството на агроном общо 35 директори и учители и 140 деца до 8 клас от училищата-партньори и 10 служители получиха първоначални знания и умения. Те засадиха 75 ябълкови дръвчета в 7 училища в гр. Етрополе, гр. Златица, с. Мирково, с. Чавдар, с. Челопеч, гр. Копривщица.

За засилване на посланието екипи на *Елаците-Мед АД* и *Геотехмин ООД* даряват ябълки и листовки на 1491 деца (1 - 8 клас). Днес учениците се грижат за засадените дръвчета. Проектът продължава със семинари за здравословното хранене.

Лавандулови поля

Опитът на *ДПМ Челопеч ЕАД* в рекултивацията на терени от предишна дейност е голям. Компанията инвестира над 17 млн. лева за екологични дейности за по-малко от 10 години. Обхватът на дейностите по поддръжка на зелени площи непрекъснато се увеличава. От 2004 г. компанията е рекултивирала терени от минала дейност, в които са засадени над 100 000 бр. дървета и храсти.

ДПМ Челопеч

През октомври м. г. на площ от около 30 дка дружеството започна изпълнение на проект за създаване на трайно насаждение с етерично-маслени и лекарствени култури от лавандула и маслодайна роза. Целта тук е облагородяване на терените в близост и подпомагане на биологичното почистване на земеделските земи. Това е основата за развитие на устойчив бизнес на територията на Община Челопеч.

Също през 2014 г. компанията въвежда Политика за инвестиции в обществото за подобрене на програмите за устойчиво развитие. Инвестирани са над 1,5 млн. лв. като част от процеса на развитие на взаимоотношения на доверие и подкрепа с местните общности.

Деца-таланти

Всяко дете има нужда от подкрепа. През 2014 г. *Шнайдер Електрик България* се включи в проекта *Талантът обича всяко дете*. Той предоставя стипендии на деца в неравностойно положение за обучение по езици и изкуства. Компанията спонсорира обучението на 28 деца, подбрани и по социални критерии, и чрез изпит.

С UNICA ДАВАШ
УНИКАЛНА ВЪЗМОЖНОСТ
НА ТАЛАНТЛИВИ ДЕЦА

Интерактивното обучение позволява на децата да градят творчески умения и стимулира общуването и себеизразяването им. Така придобитото чрез опит познание е по-трайно и по-приложимо в социалния път на децата.

Шнайдер Електрик се включи в проекта чрез най-популярната си гама ключове и контакти - *Unica*. От септември до декември м. г. компанията отчислява по 10 ст. от всяка продажба. Цялата ѝ партньорска мрежа е спечелена за каузата и се включва безвъзмездно в популяризирането.

ОБРАЗОВАНИЕ

Европейски модел

От 2014 г. по инициатива на *Асарел-Медет АД* и сред широко професионално обсъждане в община Панагюрище започна пилотен образователен модел: дуална система на професионално обучение. Това е браншовият модел на БМГК за подготовка на кадри на местно ниво.

През учебната 2015/2016 г. партньорството между компанията и Професионалната гимназия (ПГИТМТ) ще се гради върху 4 нови специалности. Седмокласниците кандидатстваха за специалността „Минна електромеханика“. Осмокласниците имаха 3 варианта – „Добивни и строителни минни технологии“, „Обогатителни, преработващи и рециклиционни технологии“ и „Автотранспортна техника“.

Дуалната система дава много възможности: обучение в реалното производство; дава шанс за стипендия и за наемане на работа. Завършването на една от специалностите е добра основа за учене в университет, както и възможност за стипендия от *Асарел-Медет АД* при избор на нужна за предприятието специалност.

Стажанти в действие

Стажантската програма на групата *Геотехмин* датира от 2009 г. Целта ѝ е да осигури подбор на

специализиран инженерно-технически персонал за нуждите си. До 2014 г. през нея са преминали 252 специалисти като 31 от тях вече са на работа в дружества от Групата.

За 2014 г. бяха обявени общо 66 стажантски места, от които 37 за *Елаците-Мед АД*, 21 за *Геотехмин ООД* и други дружества от Групата.

Стажанти от програмата на *Геотехмин ООД*

Описаният по-горе образователен проект на *Асарел-Медет АД* надгражда съществуващата от 2004 г. стажантска програма в компанията. Вече над 500 души преминават през нея, за да придобият нови професионални знания и умения.

И в трите компании стажантските програми са успешни: откриват талантите още от университетската скамейка, привличат ги и успяват да ги задържат. Всички стажанти продължават да говорят с добри думи за безценния практически опит.

Жажда за знание

Проектът *Образование за всички* на *Фондация Асарел* осигури равен достъп до образование на ученици в неравностойно положение от община Панагюрище. През 2014 г. Фондацията раздаде 25 стипендии на местни ученици, които имат отличен успех и по-малко от 5 неизвинени отсъствия.

Проектът осигурява и безплатни учебници на деца от социално слаби семейства. Той започна през 2012 г. и дари учебници за 90 деца, а от м.г. помощта достига до 146 души. В обхвата му влизат и още 9 социално възрастни: задочно учащи в местната гимназия.

Данните сочат, че над 90% от подпомогнатите ученици са повишили успеха си. Сред ползите, които директори и педагози посочват, са повишеното качество на образователния процес и повишената мотивация на учениците.

А Елаците-Мед АД провеждат своя инициатива за споделяне на знанието и образование на младото поколение и опазване на културно-историческото наследство в общините Етрополе, Мирково, Чавдар, Челопеч, Златица, Пирдоп, Антон, Копривщица, Белоградчик, Берковица. През м.г. те даряват 1000 книги на детски градини, училища и читалища, подпомогнати са издания на 5 известни автори, организирани са местни културни събития.

Образование за всички на *Фондация Асарел*

Грижа за хората

Обвързването с местната общност е стратегическо и за *България Алфа ЕАД*. Така хората се насърчават за съвместна работа по реализирането на открития и отговорното развитие на нови находища. Оpozнаването на нуждите спомага за

Възродената традиция в *Асарел-Медет АД*: новородените деца в семейства на работещите получават подарък - златен медальон.

целевото насочване на подкрепата. Компанията се ангажира с проект за възстановяване на местния медицински център в с. Минерални бани, Хасково на обща стойност 180 000 лв. за три години. Очаква се центърът да отвори врати в края на 2015 г.

Проактивността на *България Алфа ЕАД* бе оценена високо. Компанията бе номинирана от Община Минерални бани за награда на КРИБ т.г. и назована „социален партньор на общината.

Принос за духовното и културно развитие на местната общност има и *Геотрейдинг АД*. Компанията подкрепи издаването на „Из летописа на село Душанци“, театралната постановка „Душанци – бисер между селата“, филмът за селото и т.н.

Подобряване на средата. Превенция на бедствия

Елаците-Мед АД са носители на награда за най-голям корпоративен дарител на БЧК за 2014 г., а проектът *Отговорност към местните общности* е на стойност над 600 000 лв. и е една от основните доброволни инициативи на дружеството за м.г. Например, тя коригира реката в с. Карлиево и постави 140 м тръби за отводнителна траншея за води от склоновете. Сред проектите ѝ са и

възстановяване на далекопровод, захранващ Депото за твърди отпадъци и изграждане улично осветление на околоръстен път в гр. Златица.

Над 50 души работници и мениджъри се включват в работата. Компанията предоставя и техника за ремонт на горски пътища в гр. Златица, с. Чавдар. Превантивната подкрепа на компанията личи и в проекта за водопровод от м. Бяла до с. Петрич за предотвратяване на засушаването; в проектирането на реконструкция и рехабилитация на пътя Чавдар-Петрич (9,270 км), както в ремонтните улици в гр. Етрополе.

Лоялност и ангажираност

Добрите взаимоотношения между ръководство и персонал винаги водят към по-високи резултати и удоволствие от работата. Отношението, което *Асарел-Медет АД* показват към своите хора, е за пример.

Допълнителното стимулиране е системно и в партньорство със синдикатите. Грижата за здравето на хората се базира на медицинско обслужване на топ ниво, допълнително здравно осигуряване и животозастраховане. Работещите получават храна, предпазни средства, безплатен транспорт, ваканции с отстъпки във фирмените бази. Дружеството подкрепя повишаване на знанията и уменията на персонала – бюджетът за

обучения е над 400 000 лв. От 2012 г. в *Асарел-Медет АД* няма регистрирани трудови злополуки и професионални заболявания.

Преди всеки фирмен празник се отличават най-добрите в своята сфера, както и работещите с най-дългогодишен принос. През 2014 г. удостоени 102 души в категорията „Най-добър в професията“ – рекорд! Признание получават и още 166 работещи с непрекъснат трудов стаж.

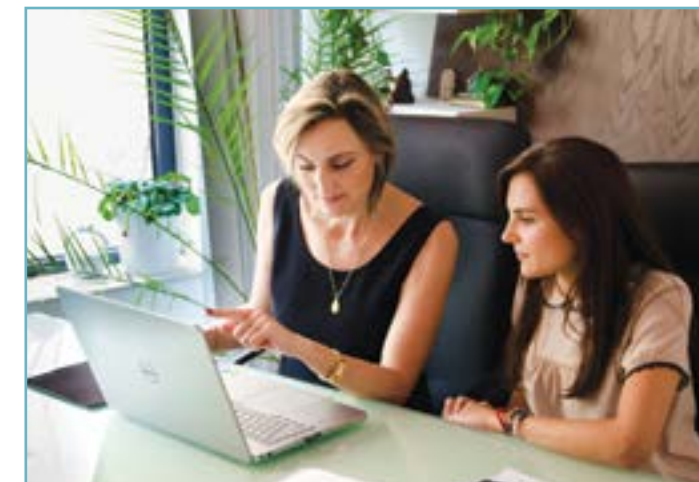
По случай 50-годишния юбилей на компанията се възроди традицията новородените деца в семейства на работещи в нея да получават подарък златен медальон. От 2014 г. досега 34 бебета са получили медальони.

Това е запазената марка на *Асарел*: изграждане на екипността като семейство – с грижа и с лоялност, с отговорност и с взаимно доверие. Целта е една – по-висока работоспособност. Оценка за вложените усилия идва от рейтинговата система на КНСБ и БСК, която в началото на 2015 г. посочи *Асарел-Медет АД* за най-високо оценен работодател в минно-добивната индустрия.

Ангажираност с колегите не е отличителна черта само на големите добивни компании. В *Инфрапроект консулт ЕООД* – финансов и инженерингов консултант – дава свобода и самостоятелност в работата, които са в основата на тяхната добра организация, управление на времето и е стимул към креативност.

В тяхната формула влизат добрите практики на лично отношение към всеки клиент, в т.ч. вслушване в нуждите и дори подкрепа след приключване на проекта. За екипа на компанията това означава интегриране при търсене и избор на проекти. Успехът в *Инфрапроект консулт ЕООД* се отбелязва заедно: признание на постиженията според приноса на служителите.

Изграждането на спокойна и креативна среда е приоритет. А взаимозаменяемостта намалява риска от неизпълнение и помага при проблеми.

Менторството при въвеждане в работата на младите служители в Инфрапроект консулт ЕООД

Плавният обмен на знания се осигурява чрез обучения и специализации, както и чрез споделяне на опит. Следва се комплексен подход за разрешаването на проблеми. Всичко това – за успеха на компанията.

Чуваме ли се?

За да узнаят как местните хора възприемат социалните им програми и каква е степента им на удовлетвореност през последните 5 години, *Елаците-Мед АД* и *Геотехмин ООД* провеждат анкетно проучване през юли 2015 г. Във фокус-групите участват 17 местни представители на общини, на училища и медии.

Основните ползи, посочени от всички участници, са много доброто подбиране на целевите групи и в стремежа на програмите да допълват и обогатяват дейността на тяхната организация.

На първо място сред осъществените КСО програми участниците поставят *Култура и национална идентичност* със 66% одобрение. Чрез нея са обогатени библиотечния фонд, закупуват се народни носии, финансират се самодейците. Втора по популярност със 64% е конкурсът *Родният край* в моите очи. Той мотивира учениците да събират информация за историческото минало, събития и личности от родния край и да ги пресъздават в рисунки, съчинения и

родословно дърво. Третото място е за *Ябълка за здраве* (57%), която насочва участващите към здравословния начин на живот и събужда интерес към природосъобразното хранене на децата.

Всички програми от социалното портфолио на *Група Геотехмин* събират 90,2% одобрение на своя оригинален замисъл, професионална реализация и достъпност до най-широк кръг общности. Чрез тях местните хора усещат подкрепа, а тази чувствителност е особено силна, когато съществуват ограничени ресурси по места. Крайната оценка е „Много удовлетворен“ – със 60% и „Удовлетворен“ – с 40%.

ОПАЗВАНЕ НА НАСЛЕДСТВОТО

Възраждане на храмовото строителство

Строежът на православен храм за българите винаги е бил общонародно и сплотяващо дело. Днес тази традиция продължава чрез изграждането на два нови храма в столичните квартали „Младост“ и „Дружба“ от младата компания *Геострой АД*.

Върху земята на бившите казарми на София (изгорял през 2009 г.), сега в жк „Младост 3“ се издига красива църква с медни кубета и кръст. Делото започва с даряване на земята за храма (4,5 дка) от Министерство на отбраната. Инициативният комитет на бъдещия храм „Рождество Христово“ и църковното настоятелство набират средствата.

Геострой АД е най-големият дарител: изпълнява безвъзмездно грубия строеж (над 120 000 лв.). В работите наред със строителите се включват и доброволци, и председателят на църковното настоятелство. Храмът е завършен през август м.г. за празника - Успение на Пресвета Богородица.

През 2014 г. *Геострой АД* извършва и строително-монтажните работи на храм „Свето Благовещение“. Включването на компанията дава тласък на спрения до тогава строеж, като 20 души

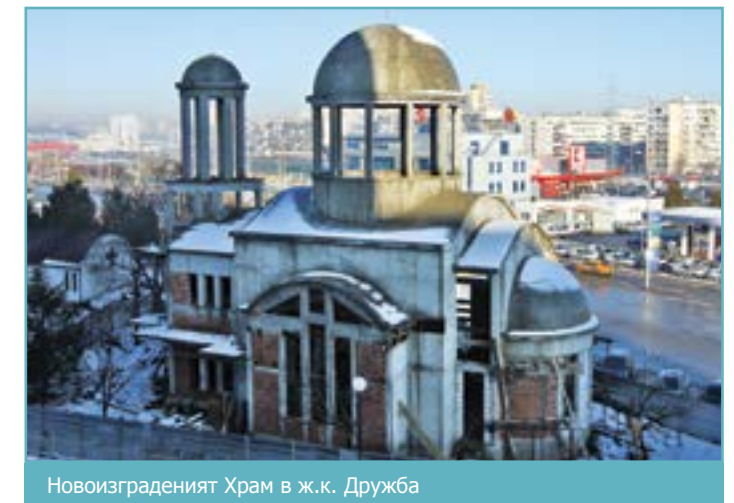
Възстановената църква в с. Душанци

персонал участват в издигането на двата храма. Третият проект тук е за новопостроения параклис „Света Богородица Живоприемен Източник“, намиращ се в *Асарел-Медет АД*. Той е изграден с дарения от работещите и се превръща в тяхно място за молитва и усамотение.

Стотридесет и пет годишната църква в с. Душанци бе изцяло обновена по проект на *Геотрейддинг АД*. По инициатива на кмета на селото днес над 800 жители имат работещ храм. Уникалното на черквата са нейните автентични стенописи - дело на иконописеца Иван Стоянов Зографски, сподвижник на Георги Бенковски.

Елаците-Мед АД дарява материали, а работещи в дружеството ремонтират и изписват манастири и храмове в гр. Етрополе, гр. Ловеч, гр. Златица, с. Бенковски, с. Църквище, с. Мирково. Възстановен е паметникът на загиналите руски войни през Руско-турската освободителна война в местността Мурта (с. Бенковски).

Подобни инициативи съхраняват историята и духовността, като те са израз на висока фирмена култура и патриотизъм. Осъществени по места, те

Новоизграденият Храм в ж.к. Дружба

мотивират допълнително работещите.
За поколенията

Фирмената експозиция на *Асарел-Медет АД* отвори врати на 27 август 2014 г. в чест на нейния 50-годишен юбилей.

Тя е посветена на поколенията работещи, дали своя принос за изграждането и развитието компанията. В нея са събрани стотици експонати, снимки и документи.

Сбирката е тематично свързана с атрактивната експозиция с руднична техника и флотационно оборудване, използвано в различните периоди на компанията.

Млади гости на *Асарел-Медет АД* пред външната експозиция с минна техника.

СПЕЧЕЛЕНА БИТКА

Правата на *Каолин АД* върху търговското им откритие за находище Балабана бяха потвърдени. Това стана факт след излизане на Определение № 9207 от 6 август 2015 г. по Административно дело № 7739/2015 г. на петчленен състав на Върховния административен съд (ВАС).

За отнемане на търговското откритие на компанията са правени два опита. През юни 2014 г. то ѝ бива отнето със заповед на министъра на икономиката и енергетиката. След което е върнато чрез отмяна на тази заповед с друга заповед на министъра от октомври 2014 г. При вторият опит то бе директно атакувано в съда с искане за прогласяване на нищожност. И по трите казуса компанията е въввлечена в съдебни процеси. И по трите казуса тя печели делата на всички инстанции.

Определението на ВАС от 6 август т.г. е окончателно по третия и най-важен казус: „нищожност на търговско откритие“. С него ВАС потвърждава две принципни положения: че удостоверението за търговско откритие не съставлява индивидуален административен акт и че е недопустимо всяко произволно взето трето лице да претендира за наличие на правен интерес и да иска отмяна на вече приключили процедури по търсене и проучване, респективно на вече издадени удостоверения за търговски открития.

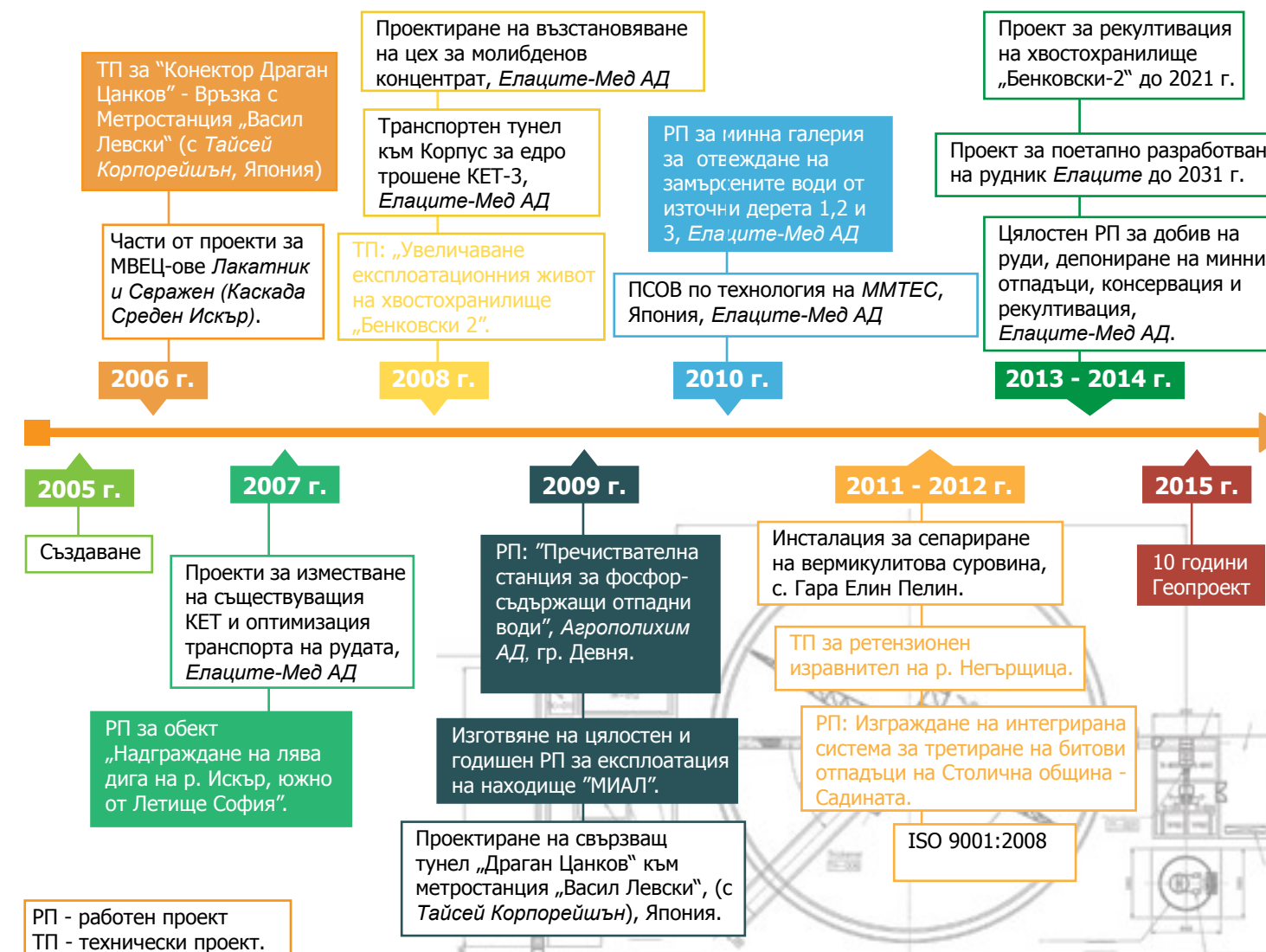
Цитираното Определение е от съществено значение за целия минен бранш. Българската минно-геоложка камара оказва важна подкрепа в защита на правата на *Каолин АД*. Казусът се превърна в кауза и защита на принципи, касаещи сигурността и устойчивостта изобщо на минното дело в България. Успехът за *Каолин АД* е успех за бранша и за Камарата.

В хода на процесите сегашните ръководства на Министерство на енергетиката и на Министерство на околната среда и водите заеха принципна позиция. Чрез своите процесуални представители застъпиха и защитиха тези, основани на законността и правото. Които за финал бяха потвърдени и от ВАС.

ДЕСЕТ ГОДИНИ ПРОЕКТИРАМЕ УСПЕХА

Геопроект ЕООД е специализирано в комплексното проектиране на промишлени, граждански и екологични обекти, на реконструкция и модернизация на съществуващи обекти и в извършването на технико-икономически проучвания, анализи и експертизи. Фирмата проучва и проектира дейности за кариерен добив.

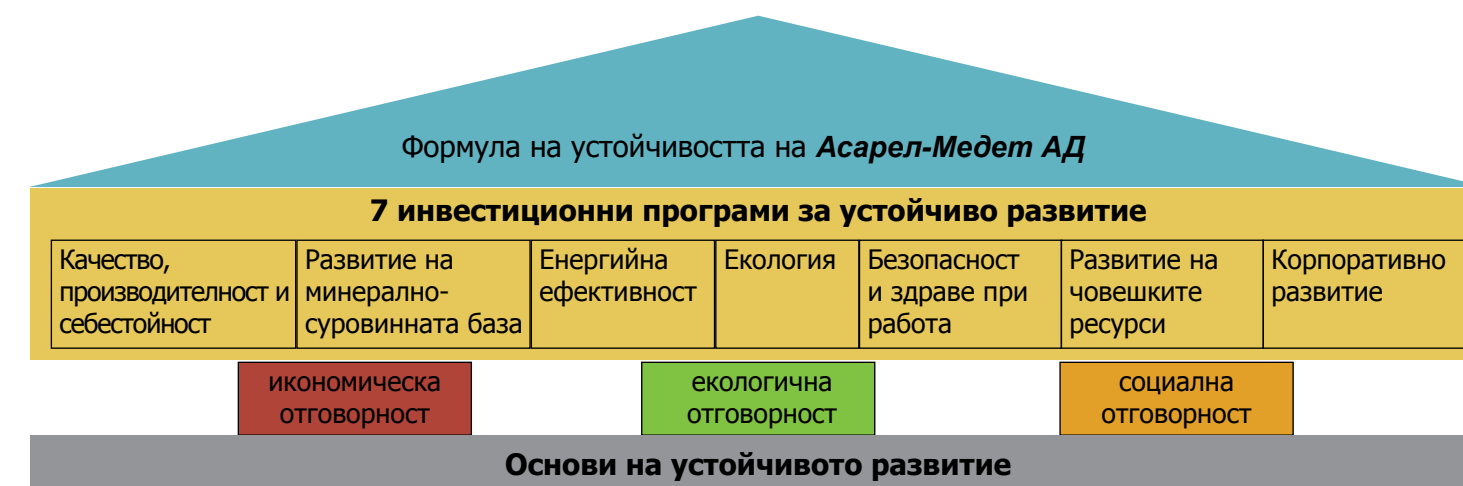
50 ГОДИНИ ЗАЕДНО

Асарел-Медет АД – компания с европейско лице, българско сърце и силен панагюрски дух

50 години заедно. Под това мото преминават мащабните събития, с които *Асарел-Медет АД* чества 50 години от началото на производствената си дейност. И още: 25 г. от откриването на Минно-обогатителен комплекс Асарел на 6 декември 1989 г., както и 15 г. от първата приватизация в минерално-суровинната индустрия на България - 15 юни 1999 г.

На следващите четири страници сме уловили най-важните, спиращи дъха и вдъхновяващи факти от половинвековната история на компанията. Високи постижения, първи награди, инвестиции в повишаване на качеството, в опазване на околната среда и в здравословните и безопасни условия на труд – всичко това направено в името на устойчивото развитие.

И това е сякаш само началото!

758 млн. лева инвестиции в програмите за устойчиво развитие от 1999 до 2014 г. в т.ч. мащабна модернизация на целия производствен процес.

758 МЛН. ЛВ.

Приватизация

15 юни 1999 г. - Извършена е първата приватизация в добивния отрасъл с участието на стратегическия чуждестранен партньор **Фьост Алпине Интертрейдинг**, Австрия и 2377 работници и мениджъри от дружеството.

Заетост

1233 души работят в компанията днес

още **400** души са заети в дъщерни и смесени дружества

6400 допълнителни работни места в Община Панагюрище и страната за обслужващи компанията дейности

Производство 1964 – 2014 г.

1 148 000 000 т

добита минна маса

436 000 000 т

преработена медна руда

Дейност

Предметът на дейност на *Асарел-Медет АД* е открит добив и обогатяване на медни и медно-пиритни руди, биохимично извличане на мед и свързаните с това търговски и инженерингови дейности.

2011 г. - Силна година

Въведени са в експлоатация проекти за над

150 000 000 лв. Започват работа втора Циклично-поточна технология за транспорт на откритка с производителност 5 000 т/ч, както и първата в страната и най-модерна в Европа Инсталация за екстракция и електролиза за катодна мед, пречиствателна станция за дренажни води и малка ВЕЦ.

Околна среда

72 000 000 лв.

за екологични проекти от 1999 до 2014 г.

3 пречиствателни станции – за руднични, битови и дренажни води.

0 отклонения от индивидуалните емисионни ограничения и от показателите за опазване на околната среда.

Интегрирана система за управление по стандартите за качество, екология и условия на труд - първа българска компания от тежката индустрия.

Първи Почетен знак за заслуги към Панагюрище за екипа на компанията за съществен и траен принос към развитието на общината.

Инвеститор първи клас от Българска агенция за инвестиции за проекта за модернизация на производството - първи за българска компания.

Награда Икар на Българска стопанска камара за иновации - за внедрени върхове за времето техники и технологии

Инвеститор на годината в добивната промишленост от Българската агенция за инвестиции.

Отличие в конкурса Инвеститор в околната среда от Българския форум на бизнес лидерите.

Един от най-добрите български работодатели в националното проучване на Hewitt и в. Капитал.

Един от най-добрите работодатели в проучването на Hewitt и в. Капитал за ЦИ Европа (ЦИЕ).

Награда Прометей на КНСБ - за висок стандарт на ЗБУТ

Инвеститор в обществото - за социално отговорната си политика и спомоществателския проект Подкрепа за родния край - 2008 - от Българския форум на бизнес лидерите.

Здраве и безопасност

0 трудови злополуки през 2010, 2012, 2013, 2014 г.

0 регистрирани професионални заболявания
5 национални награди за безопасност и здраве при работа

Човешки капитал

400 000 лв. за обучение и развитие на кадрите ежегодно

478 стажанти от 2004 до 2014 г.

Социална отговорност

100 000 000 лв. за значими проекти в община Панагюрище

Зала-трезор за Панагюрското златно съкровище в Историческия музей в града и 2 златни копия на тракийския шедьовър

Реновиране на Дома на миньора - Хотел & Спа Каменград с изграждане на 25-метров закрит плувен басейн с минерална вода, комплекс от конферентни зали и модерен спа център

Модерен медицински комплекс с високотехнологичен център за лъчелечение в Панагюрище.

10

национални награди за социална отговорност

Многофункционална спортна зала с

2 000 места в Панагюрище

Мениджър на годината 2009 е д-р инж. Лъчезар Цоцорков - в конкурса на сп. Мениджър и Делойт България.

Първа браншова награда за социалноотговорна кампания от БМГК.

Голяма награда за социално-отговорна компания - национален конкурс на в. „Пари“.

- Проекти за над 150 млн. лв. в експлоатация.
- Пуск на втора Циклично-поточна технология.
- Инсталация за екстракция и електролиза на катодна мед.
- Пречиствателна станция за дренажни води.
- Малка ВЕЦ.

Инвеститор на годината от Българска агенция за инвестиции в категорията „Зелена инвестиция“ - за мащабните проекти с екологичен ефект.

Награда Общински дарител от НСОРБ за трети път след 2005 и 2001 г.

Награда за здравословни и безопасни условия на труд от Главна инспекция по труда.

Първи сертификат по Стандарта за устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия.

Голяма награда на КРИБ за качество.

Най-високо оценен работодател в минно-добивната индустрия.

2003

2005

2006

2007

2008

2009

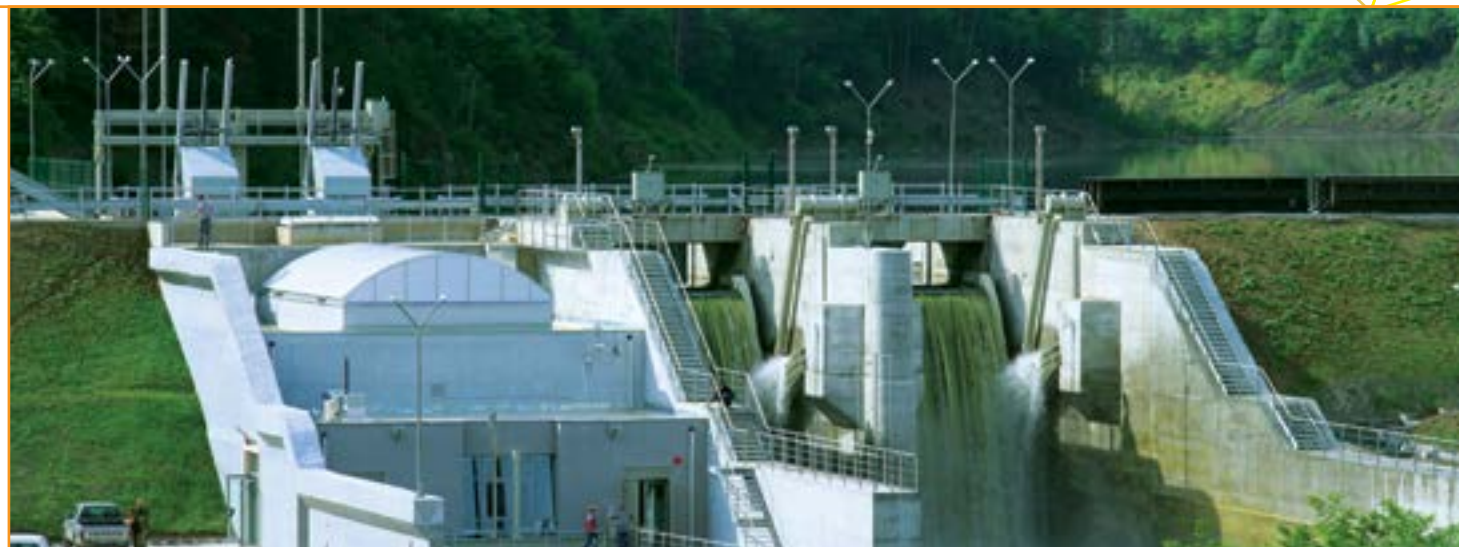
2009

2011

2012

2014

2015

ИНОВАЦИИ И ОПИТ

През 2015 г. *Геострой АД* отбелязва своите първи 10 г., като горд наследник на опита на *Геотехмин ООД*. Тя е бързоразвиваща се строителна компания и се е утвърдила като една най-опитните в строителния бранш.

Компанията има над 100 изпълнени обекта в направленията промишлено, гражданско, хидротехническо и тунелно строителство; благоустройствена инфраструктура и опазване на околната среда, включително помпени и пречиствателни станции за води и системи за управление на отпадъците; инфраструктура; ремонтни дейности и минна дейност; услуги по създаване на кадастър и регулация, геодезични, фотограметрични, картографски и др.

Слоган: С иновации и опит, ръка за ръка, градим заедно бъдещето.

Емблематични проекти

През периода 2006 – 2009 г. *Геострой АД* измести непрекъснато действащият Корпус за едро трошене (KET) и оптимизира транспорта на рудата в рудник *Елаците* (KET-3). С проекта се съкращават разстоянията за извозване на рудата и се намалява изразходваното гориво.

Метростроителство

Запазена марка на компанията са изградените 2 метростанции от мрежата на Столичния Метрополитен. През 2011 г. бе пусната в експлоатация Метростанция *Джеймс Баучер* с тунелен участък. При строежа *Геострой АД* използва за пръв път в метростроителството у нас технология за предварително налягане на стоманобетоновите конструкции.

От 2013 г. компанията построи Метростанция Бизнес Парк София и метро-тунел с дължина около 1 км. Участъкът бе изпълнен на пълен инженеринг. От 2015 г. той ще свързва ж.к. Младост-I и Бизнес парка (ж.к. Младост IV).

По-чисти води

МВЕЦ Прокопаник (Каскада Среден Искър) е изпълнен през 2012-2013 г. Поредният сложен проект на компанията: стоманобетоновите конструкции се строят при тежки геоложки условия и под кота „дъно“ на р. Искър. И тук компанията не прави компромис със срокове и с качество. За максимално опазване на флората и фауната на реката се изгради специален рибен проход.

Последната гордост от портфолиото на *Геострой АД* е Пречиствателна станция за руднични отпадъчни води, в която се използва технология на *Мицубиши Матириълс Текно Корпорейшън*. Компанията изпълни и стоманобетоновата корекция на р. Негърцица и два моста без да прекъсва течението на реката.

Управление на отпадъците

Реконструкция и модернизация на общинското депо за твърди битови отпадъци в Габрово и Трявна е поверено на воденото от *Геострой АД* обединение *Еко Гео Димас*. Проектът е финансиран по Приоритетна ос 2 на ОПОС 2007-2013 г.

Претоварна станция в гр. Казанлък - част от системата за управление на отпадъците (в обединение *Геодепо Димас*). Проектът е частично финансиран по ОПОС 2007-2012 г. Условието за строителство са според изискванията на FIDIC - Червена книга. Чрез това съоръжение се намаляват транспортните разходи за отпадъците в общината до регионално депо за неопасни отпадъци Ст. Загора.

50 ГОДИНИ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИ СЪЮЗ ПО МИННО ДЕЛО, ГЕОЛОГИЯ И МЕТАЛУРГИЯ

На 16 юни 2015 г. Научно-техническият съюз по минно дело, геология и металургия отбеляза своя петдесетгодишен юбилей.

На събитието присъстваха ръководители на компании от минерално-суровинната и металургичните индустрии, геолози, маркшайдери, обогатители, ветерани и журналисти.

Юбилеят бе уважен от *Президента на Р България г-н Росен Плевнелиев*. В речта си Президентът подчерта значението на целия отрасъл за икономическата стабилност и енергийната независимост на България. „Секторът е изключително важен за развитието на български региони с нисък стандарт на живот, с ниска заетост и висока безработица. Това го прави още по-национално отговорен, стратегически и важен за българската икономика. Българските миньори и техният достоен труд заслужават уважението и признанието на българското общество.“

В президиума присъстваха още *Жечо Станков, заместник-министър на енергетиката* и *Бойко Малинов, заместник-министър на околната среда и водите*.

На събитието бяха връчени награди за дейците, които са подкрепяли *НТС по МДГМ*, през годините.

За изминалите години *НТС по МДГМ* се утвърди като водеща неправителствена организация в научно-техническата сфера, която насърчава наши специалисти да развиват и надграждат своите знания. Организацията провежда редица научни конференции и събития, на които наши и световни специалисти споделят своите достижения и опит.

ПОРТФОЛИО ОТ СВЕТОВНИ МАРКИ

Геотрейдинг АД е основана през 2005 г. и през годините се утвърди на пазара на строителна, минна техника, гуми, горива и смазочни материали. Има репутация на лоялен и надежден бизнес партньор.

Производство

От 2009 г. компанията произвежда хидравлични маркучи.

Сервизна дейност

През 2015 г. дружеството отваря два сервиза с марката ProAuto за обслужване на леки, лекотоварни, тежкотоварни автомобили, специализирана и строителна техника и директни продажби в София и Етрополе.

Качество, екологичност и безопасен труд

От 2012 г. *Геотрейдинг АД* има внедрена

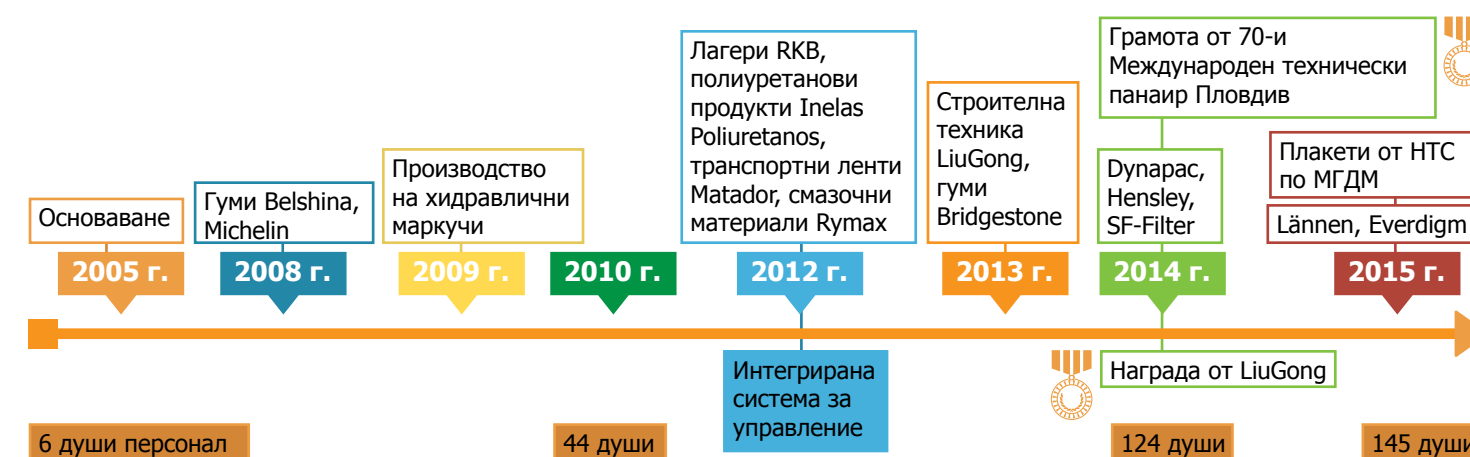
интегрирана система за управление. Тя обединява стандарти ISO 9001:2008 за качество, ISO 14001:2004 за околна среда и OHSAS 18001:2007 за ЗБУТ.

Отличия

През 2014 г. компанията получи грамота за най-добър дизайн на панаирна експозиция на 70-ия Международен технически панаир в Пловдив. Дружеството взе и награда за изключителни постижения като дилър на машини LiuGong. През юни 2015 г. *Геотрейдинг АД* бе отличено с плакети за дългогодишно сътрудничество с НТС по минно дело, геология и металургия.

Портфолио

През годините *Геотрейдинг АД* разшири пазарните си позиции и е представител на водещи световни марки. Хронология на развитието ѝ може да се проследи по-долу.

КАОЛИН АД: ИНОВАЦИИ БЕЗ АНАЛОГ

Устойчивото развитие със силен екологичен акцент, съчетано с иновативен подход и стремеж за управление на разходите са сред основните мотиватори на *Каолин АД*. Стратегическото планиране и смелите решения са водещи за неговия успех.

Иновации без аналог

В края на 2014 г. компанията представи последния си иновативен проект. С него тя постига два силни резултата: от една страна повишаване ефективността на производството, от друга – прави решителна стъпка към опазване на околната среда.

Опериращо в Добруджа, известна като „житницата на България“, *Каолин АД* решава да използва неоползотворените слънчогледови люспи като алтернативно гориво. Те са остатъчен продукт от преработката на слънчогледовото семе в района. Така от отпадък люспите се превръщат в алтернативно гориво на използвания за производството природен газ.

Слънчогледовите люспи са биомаса, която отделя енергия и се счита за възобновяем енергиен източник. Тази технология е без аналог в българската промишленост. Чрез нейното въвеждане *Каолин АД* спестява 8000 тона годишно емисии на парникови газове в атмосферата.

Екологично лидерство

Грижата за околната среда, която е и грижа за бъдещето на страната ни, мотивира *Каолин АД* да полага непрестанни усилия за рекултивиране на старите рудници, отвали и хвостохранилища. Компанията непрекъснато въвежда нови технологии за по-пълно оползотворяване на суровините в процесите на преработка, което оказва изключителен екологичен ефект и допринася за по-пестеливо използване на природните ресурси.

Каолин АД е едно от големите минно-добивни предприятия в България. Създадено през 1924 г., Дружеството се развива до един от водещите промишлени конгломерати. Благодарение на присъединяването си през 2013 г. към германската *Quarzwerte Gruppe*, *Каолин АД* стана интегрална част от европейската минна индустрия.

Продуктовото портфолио на компанията се разгръща в близо двеста разновидности на основните произвеждани индустриални минерали – кварцов пясък, обогатен каолин, шамот, варовик, доломит, фелдшпат, глина.

8000 Т/Г
спестени парникови газове

ДЕВНЯ ЦИМЕНТ СЪПВА В БЪДЕЩЕТО

След две години работа и инвестиция от над 325 млн. лева, *Девня Цимент АД* откри своята нова производствена линия за цимент и клинкер. Така компанията стъпва в бъдещето и продължава да пише своята история на успеха. Това е най-модерното съоръжение от своя клас у нас. С него се въвеждат най-добрите налични технологии в производството на цимент, както и най-модерните процеси, системи за безопасност и екология.

Производство и ефективност

Внушителната нова пещ (дълга 68 м; диаметър – 4,6 м) изпича варовик доставен от близката кариера в смес с пясък, мергел и железен силикат. Складът на обекта побира 80 000 т., а качеството на доставените материали е толкова високо, че изисква малка обработка на място.

Заводът произвежда 10 вида цимент – осем сиви цимента и 2 бели. *Девня Цимент АД* е единственият производител на бял цимент в България.

Модерното съоръжение се гордее с отлична енергийна ефективност и драстично намаляване на разхода на енергия. Дизайнът му позволява увеличаване на употребата на вторична топлина в процеса. Затова заводът е един от най-модерните в Групата на *Италцементи (Девня Цимент АД* е част от нея).

Екологични подобрения

Заводът има Комплексно разрешително и за да отговори на високите вътрешни изисквания и международни стандарти, Новата линия има драстично намалени емисии. Азотните емисиите (NOx) се контролират от система за селективна некаталитична редукция (SNCR) с впръскване на амонячна вода. Праховите частици в емисиите се улавят от ръкавни филтри (6,5 м) със система почистване и устойчивост на високи температури.

На обекта е построена и пречиствателна система за дъждовни води, които се използват за собствени нужди (за пожарогасене). Проектът доведе и до използването на алтернативни горива, които заместват част от конвенционалните.

Подготовка и оценка

За да може екипът на завода да е напълно готов, са проведени над 14 000 часа обучения на стойност ок. 250 000 евро. Подбраните стажанти от 2012 г. насам, вече имат сериозен стаж на новата линия и работят с лекота с нея.

Проектът е носител на редица награди като Сертификат за инвестиции клас А (2012 г.), Сграда на годината 2014 и Инвеститор на годината за 2014 г. Три поредни години е в Топ 3 на Националните награди за здраве и безопасност. През 2013 г. взе приз в категорията „Зелен бизнес“ на МОСВ, а през 2015 г. грабна I място в конкурса „Най-зелените компании в България“.

Компанията допринесе за покриването на нуждите за мащабното строителство за Зимната олимпиада в Сочи през м.г. С новата линия *Девня Цимент АД* е сред най-големите износители на цимент и клинкер в Черноморския регион и България.

€ 160 000 000
инвестиция

Статията се базира на официално прессъобщение на „Девня Цимент“ АД от 29.05.2015., както и на статията на Луис Фордам в сп. World Cement (Louise Fordham, Plant Tour: Devnya Cement, World Cement, May 2015). Люляка Матириълс АД е член на БМГК и оперира кариерите на Девня Цимент АД.

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Проф. д-р Лъчезар Цоцорков
Председател на УС и на БМГК
Асарел-Медет АД

Т: +359 357 63 164
Ф: +359 357 64085
secretar@asarel.com

Проф. д.т.н. Николай Вълканов
Заместник-председател на УС
Минстрой Холдинг АД

Т: +359 2 962 40 33
Ф: +359 2 962 42 50
office@minstroy.com

Люба Кожухарова
Член на УС на БМГК
Представител на подотрасъл
"Индустриални минерали"
Ватия АД

Т: +359 2 854 81 13
Ф: +359 2 854 81 17
vatia@mail.bg

Инж. Иван Андреев
Член на УС
Изпълнителен директор на БМГК

Т: +359 2 99 50 424
Ф: +359 2 99 50 307
director@bmgk-bg.org

Никола Сечкарьов
Член на УС
Представител на отрасъл "Добив на
нефт и газ"
Овергаз Инк. АД

Т: +359 882 173 062
Ф: +359 2 962 17 24
nikola_sechkariov@overgas.bg

Д-р инж. Илия Гърков
Заместник-председател на УС
Представител на подотрасъл
"Рудодобив"
Дънди Прешъс Металс Челопеч ЕАД
Дънди Прешъс Металс Крумовград ЕАД

Т: +359 728 68 302
Ф: +359 728 68 295
Maria.Doganova@Dundeepprecious.com

Инж. Кирил Петров
Представител на подотрасъл
"Скално-облицовъчни материали"
Бумар АД

Т: +359 896 740707
Ф: +359 7433 2067
bumarp@abv.bg

Радомир Чолаков
Член на УС
Съпредседател БАПИМ
Каолин АД

Т: +359 2 489 36 86
Ф: +359 2 962 68 81
rcholakov@kaolin.bg

Хубен Хубенов
Член на УС
Представител на подотрасъл
"Логистични дейности"
Минпроект ЕАД

Т: +359 2 975 82 20
Ф: +359 2 975 33 48
hubenov@minproekt.com

Юлий Тодоров
Член на УС
Геотехмин ООД

Т: +359 2 965 01 40
Ф: +359 2 952 60 80
yu.todorov@geotechmin.com

Инж. Драгомир Драганов
Член на УС
Елаците-Мед АД

Т: +359 2 923 77 12
Ф: +359 2 923 78 67
d.draganov@ellatzite-med.com

Проф. д-р Любен Тотев
Член на УС
МГУ „Св. Иван Рилски“

Т: +359 2 806 02 01
Ф: +359 2 868 72 24
rector@mgu.bg

Сашка Кожухарова
Член на УС
Представител на подотрасъл
"Геология"
Евротест Контрол ЕАД

Т: +359 2 447 03 60
Ф: +359 2 872 05 96
office@eurotest-control.bg

Андон Андонов
Член на УС
Мини Марица-изток ЕАД

Т: +359 417 8 33 05
Ф: +359 417 82 605
mmi-eat@marica-iztok.com

КОНТРОЛЕН СЪВЕТ

Неделчо Бонев
Председател на КС на БМГК
Минстрой Холдинг АД

Т: +359 2 963 55 55
Ф: +359 2 962 42 50
bonev@minstroy.com

Никола Вардев
Член на КС на БМГК
БН - Консулт инженеринг ООД

Т: +359 2 491 32 30
rbg.sofia@gmail.com
bn.sofia@gmail.com

Розалина Козлева
Член на КС на БМГК
Инфрапроект консулт ООД

Т: +359 2 983 61 88
Ф: +359 2 983 61 92
rozalina@infrapro.com

**СИЛНИ
ЗАЕДНО!**

ДОБИВ НА МЕТАЛНИ ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Асарел-Медет АД

4500 Панагюрище
Телефон: 0357 60210; Факс: 0357 64085
E-mail: office@asarel.com
Website: www.asarel.com

Горубсо-Мадан АД

ул. „Явор“ № 1; 4900 Мадан
Телефон: 0308 98 004; Мобилен: +359 882 312 013
Факс: +359 308 98 003
E-mail: office@gorubsomadan.com

Елаците-мед АД

2086 Мирково
Телефон: 02 923 77 12; Факс: 02 923 78 67
E-mail: office@ellatzite-med.com
Website: www.geotechmin.com

Рудметал АД

Промислена зона; 4960 Рудозем
Телефон: 03065 33 35; Факс: 03065 31 25
E-mail: office@rudmetal.com
Website: www.rudmetal.com

Горубсо-Златоград АД

4500 Панагюрище
Телефон: 0357 60210; Факс: 0357 64085
E-mail: office@asarel.com
Website: www.asarel.com

Дънди Прешъс Металс Челопеч ЕАД

2087 Челопеч
Телефон: 0728 68 226; Факс: 0728 68 286
E-mail: pr@dundeeprecious.com
Website: www.dundeeprecious.com

Лъки-инвест АД

ул. „Освобождение“ № 2; 4860 Лъки
Телефон: 03052 20 46
Факс: 03052 21 22
E-mail: luckyinvest@abv.bg

Целзиан ООД

жк. Лозенец, ул. „Банат“ № 28; 1407 София
Телефон: 02 963 32 47;
Факс: 02 865 73 26
E-mail: janet@jbi.bg; r.markov@celsian.eu

ДОБИВ НА НЕМЕТАЛНИ ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ – ИНДУСТРИАЛНИ МИНЕРАЛИ

Базалт България ЕООД

ул. „Оборище“ № 20, ет.1, офис 5; 1504 София
Телефон: 02 946 19 93; Факс: 02 944 96 89
E-mail: basalt@abv.bg

Имерис Минералс България АД

бул. „Беломорски“ № 97; 6600 Кърджали
Телефон: 0361 608 00; Факс: 0361 608 09
E-mail: office-bulgaria@imerys.com
Website: www.bentonite-bg.com

РМД Жабляно АД

2442 Жабляно
Телефон: 07741/ 38 17; Факс: 07741/ 38 17
E-mail: jabliano@yahoo.com
Website: www.jabliano.hit.bg

Ватия АД

ул. „Самоков“ № 28 И, Комплекс „Есте“; 1113 София
Телефон: 02 854 81 10; Факс: 02 854 81 17
E-mail: office@vatia.bg
Website: www.vatia.bg

Каолин АД

ул. „Дъбрава“ № 8; 7038 Сеново
Телефон: 084 61 25 00; Факс: 084 61 25 05
E-mail: office@kaolin.bg
Website: www.kaolin.bg

НЕФТ И ПРИРОДЕН ГАЗ

Овергаз Инк. АД

ул. „Филип Кутев“ № 5; 1407 София
Телефон: 02/ 428 32 83; Факс: 02/ 962 17 24
E-mail: administration@overgas.bg

Проучване и добив на нефт и газ АД

ул. „Стефан Караджа“ № 2; 1080 София
Телефон: 02/ 946 16 00, 980 16 11; Факс: 02/ 980 20 32
E-mail: office@pdng-bg.com

ВЪГЛЕДОБИВ

Въгледобив - Бобов дол ЕООД

ул. „Георги Димитров“; 2670 Бобов дол
Телефон: 07026/ 71 90; Факс: 0702/ 33 30
E-mail: vagledobiv_bobovdol@abv.bg

Мина Бели брег АД

2215 Габер
Телефон: 07175/ 22 95; Факс: 07175/ 22 32
E-mail: mina_beli_breg@abv.bg

Мини Марица-изток ЕАД

ул. „Георги Димитров“ № 13; 6260 Раднево
Телефон: 0417/ 833 04; Факс: 0417/ 826 05
E-mail: mmi-ead@marica-iztok.com
Website: www.marica-iztok.com

Мини Черно море АД

Рудник „Черно море“ – 2; 8000 Бургас
Телефон: 056/ 81 37 22
Факс: 056/ 81 32 47
E-mail: mina_cherno_more@abv.bg

Мина Балкан-2000 АД

кв. Индустриален; 8890 Твърдица
Телефон: 04544/ 2342, 23 44; Факс: 04544/ 41 46
E-mail: balkan2000@mail.bg

Мини Открит въгледобив АД

ул. „Св. Иван Рилски“ № 1; 2300 Перник
Телефон: 076/ 60 26 28; Факс: 076/ 60/ 28 40
E-mail: moviz@mail.bg

Мина Станянци АД

2254 с. Станянци
Телефон: 0729/ 220 54; Факс: 0729/ 220 52
E-mail: minasta@abv.bg

Пирин Ораново ЕООД

ул. „Средец № 1; 2300 Перник
2730 Симитли, кв. „Ораново“, р-к Ораново
Телефон: 0748 722 16; Факс: 0748 722 16
E-mail: oranovo_sim@abv.bg

ДОБИВ НА ИНЕРТНИ И СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ

Българска асоциация на производителите на инертни материали (БАПИМ)

1000 София
Телефон: 0888 506 407
E-mail: office@bapim.org

МДЗ Балша ЕАД

1217 Балша
Телефон: 07118 22 08; 22 14; Факс: 07118 22 09
E-mail: mdzbalsha@abv.bg
Website: www.mdz-balsha.com

СК-13 Пътстрой АД

ул. „Софийско шосе“ № 38; 2307 Перник
Телефон: 076 64 90 00; Факс: 076 64 90 00
E-mail: ck_13.patstroy@abv.bg

Люляка Матириълс ЕАД

Индустриална зона; 9160 Девня
Телефон: 0519 924 20; Факс: 0519 932 14
E-mail: communication@devnyacement.bg
Website: www.devnyacement.bg

Огняново-К АД

ул. „Позитано“ № 7, ет. 4; 1000 София
Телефон: 02 989 53 31; Факс: 02 980 20 87
E-mail: office@ognyanovo-k.com
Website: www.plena-bg.com

СМА Минерал ЕООД

Кв. Победа, ул. „Чаталджа“ № 52; 8001 Бургас
Телефон: 056 811 506; Факс: 056 811 505
E-mail: office@smamineralbg.com
Website: www.smamineralbg.com

АС-Геоинженеринг Инк. ООД

Ул. „Георги Бенковски“ 6; 1000 София
Телефон.: +359 887 205 099; +359 889 307 570;
+359 887 514 889 ; Факс: 02 846 21 19
E-mail: asgeo_inc@yahoo.com
Website: www.asgeogroup.com

БН–Консулт-инженеринг ООД

ул. „Народен певец“ № 10; 1618 София
Телефон: 02 444 72 55; +359 888 259 001
E-mail: bn.sofia@gmail.com
Website: www.bn-mineral.com

Геоинс Консулт ООД

гр. София, Студентски град, бл. 6А, вх. Г
тел. +359 878 711 130 - д-р. инж. Даниела Антонова
тел. +359 878 711 120 - Людмил Гълъбинов
Телефон/Факс: +359 2 868 10 74
E-mail: geoins_k@abv.bg

Георадар ООД

бул. „България“ № 61, ет. 5, офис 2; 4003 Пловдив
Телефон: 0308 25 51; Факс: 0308 825 77
E-mail: georadar@abv.bg

Дънди Прешъс Металс Крумовград ЕАД

6900 Крумовград, област Кърджали, ул. „Христо Ботев“ №1
Адрес в София: 1000 София, ул. „Бачо Киро“ №26, ет. 3
Телефон: 02 930 15 00; Факс: 02 930 15 95
E-mail: office_sofia@Dundeeeprecious.com
Website: www.dundeeeprecious.com

Евротест контрол ЕАД

ул. „Бесарабия“ № 108; 1517 София
Телефон: 02 447 03 60; 447 03 45
Факс: 02 870 05 83; 872 05 96
E-mail: inet@euroins.bg, lgi@inet.bg
Website: www.eurotest.hit.bg

М и В Дрилинг Груп ООД

ул. Княз Борис I“ № 4, вх.В, ет.4, ап.36; 6900 Крумовград
Телефон: 0887 92 64 74, 0886 15 91 95
Факс: 0331 492 92
E-mail: driling@abv.bg

Си. Джи. Ес. Консулт ЕООД

ул. „Луи Айер“ № 17, ап. 2А; 1404 София
Телефон: 02 962 61 78; Факс: 02 962 6198
E-mail: cgs@techno-link.com; chris@cgsgeo.com

Тера Арс ЕООД

ул. „Яребична планина“ № 4, офис 3, Партер, кв. Редута
1592 София
Телефон: 0888 62 57 55
E-mail: vpp973@gmail.com
Website: www.tars.bg

Батова Ривър Манганийз Майн ООД

ул. „Черно море“ № 28; 9600 Балчик
Телефон: 0579 246 31
Факс: 0579 631 10
E-mail: brmm@balchik.net

България Алфа ЕАД

бул. „Христо и Евлоги Георгиеви“ № 14, ап. 4; 1000 София
Телефон: 02 423 78 80
E-mail: sromanska@mundoro.com; gmagaranov@mundoro.com

Геопс – Болкан Дрилинг Сървисис ЕООД

ул. „Кукленски път“ № 5, кв. Долни Воден; 4250 Асеновград
Телефон: 089 334 9105
Факс: 0331 492 92
E-mail: office@geopsbg.com
Website: www.geopsbg.com

Геосервизинженеринг АД

ул. „Сава Катрафилов № 19; 4230 Асеновград
Телефон: 0331 624 20
E-mail: office@gse.bg
Website: www.gse.bg

Евромакс Експлорейшън Сървисиз ЕООД

ул. „Оборище“ № 22, ап. 4; 1504 София
Телефон: 02 978 48 80
E-mail: i.mihaylova@euromaxresources.com
Website: www.euromaxes.com

Каракал - Кеймбридж България ЕАД

Бул. „Джеймс Баучер“ № 26, ет. 2, ап. 3; 1164 София
Телефон: 02 963 11 85; 865 60 93
Факс: 02 963 27 60
E-mail: hereward@mail.orbitel.bg

Рамово ЕООД

ул. „Никола Петков“ № 41 А; 5400 Севлиево
Телефон: 0888 21 03 74
E-mail: vstancheva@nat.bg

Трейс Рисорсиз ЕООД

бул. „България“ № 102, Бизнес център Белисимо, ет. 6, бл. Б
1680 София
Телефон: 02 808 25 18; Факс: 02 808 25 29
E-mail: office@thrace-resources.com
Website: www. thrace-resources.com

Би Ен Ес Ес ООД

ул. Сестри Хаджикръстеви“ № 4; 3000 Враца
Телефон: 092 630 446; Факс: 092 630 414
E-mail: bitunski@bnstones.com
Website: www.bnstones.com

Дионисомарбле - България ЕООД

ул. „Отец Паисий“ № 17, ет. 4, ап. 8; 1303 София
Телефон: 02 989 06 23; Факс: 02 989 61 23
E-mail: office@dionyssomarble.bg
Website: www.dionyssomarble.bg

Илинденци – мрамор АД

2825 Струмяни
Телефон: 0746 321 04; Факс: 0746 321 06
E-mail: ilindentci_mramor@yahoo.com
Website: www.ilindencimramor.domino.bg

Марин Батуров ЕООД

ул. „Г. С. Раковски“ № 111; 1000 София
Телефон: 02 983 22 70; Факс: 02 983 22 74
E-mail: baturov@baturov.com
Website: www.baturov.com

ХЕМУС-М АД

ул. „Христо Ботев“ № 1; 3100 Мездра
Телефон: 0910 919 99; Факс: 0910 919 90
E-mail: a_ispyridis@hemusmarble.com
Website: www.hemusmarble.com

Асарел - Ремонт ООД

п.к. 81, 4500 Панагюрище
Телефон: 034 44 83 65; Факс: 034 44 55 98
E-mail: office@asarel-remont.com
Website: www.asarel-remont.com

Актемиум БЕА Балкан ЕООД

бул. „Ситняково“ № 23, офис 406-407; 1505 София
Телефон: 02 9717123 ; Факс: 02 87 22 073
E-mail: beabalkan@actemium.com
Website: www.actemium.de

Биоинформ Консулт ООД

ул. „Успенска“ № 3; 8000 Бургас
Телефон: 056 84 00 45; Факс: 056 82 57 40
E-mail: bioconsood@gmail.com

БУМАР АД

ул. „Свобода“ № 3; 2800 Сандански
Телефон: 07433 20 67; Факс: 07433 20 67
E-mail: bumarp@abv.bg
Website: www.bumarp.com

Илинденски мрамор ООД

2949 Марчево
Телефон: 07523 22 15; Факс: 07523 22 15
E-mail: ilindenski_mramor@yahoo.com

Конструктинг ЕООД

бул. „Мадрид“ № 39; 1505 София
Телефон: 02 946 10 82 (83); Факс: 02 943 49 44
E-mail: office@gp-group.org

Попчев Стоун Дизайн ЕООД

Ул. „Кирил Шиваров“ № 1, вх. А, ет. 4, ап. 14; 9000 Варна
Телефон: 052 300 658; Факс: 052 303 768
E-mail: office@popchevstone-design.com
Website: www. popchevstone-design.com

Атко трейд ЕООД

ул. „Хемус“ № 8; 1111 София
Телефон: 02 978 90 08; Факс: 02 978 55 75
E-mail: atcotrade@abv.bg; mail@atcotrade.com
Website: www.atcotrade.com

Белаз - София ЕООД

ул. „Хан Омуртаг“ № 18; 1124 София
Телефон: 02 948 40 00 ; Факс: 02 948 40 11
E-mail: office@belaz-sofia.com
Website: www.belaz-sofia.com

Благиев инженеринг ЕООД

ул. „Стефан Стамболов“ № 30, ет. 3; 1000 София
Телефон: 02 984 88 80; Факс: 02 984 88 81
E-mail: m_blagiev@abv.bg

ЛОГИСТИЧНИ ДЕЙНОСТИ

БТ-Инженеринг ЕООД

ул. „Леа Иванова“ № 2, вх. В2; 1700 София
Телефон: 02 945 47 29; Факс: 02 945 47 28
E-mail: bte@inet.bg

Геопродукт АД

ул. „Б. Икономов“ № 19; 4230 Асеновград
Телефон: 0331 650 46; Факс: 0331 625 12
E-mail: geoproduct@mail.bg
Website: www.geoproduct-bg.com

Геострой АД

ул. „Боянски водопад“ № 106; 1404 София
Телефон: 02 902 40 90; Факс: 02 958 20 14
E-mail: office@geostroy.com
Website: www.geostroy.com

Геотехникс ЕООД

ул. „Мануш войвода“ 6-8 ет.3, ап.9; 1124 София
Телефон: 02 843 50 94; Факс: 02 843 50 94
E-mail: geotechnix@mail.bg

Делгадо и Малеев ООД

ул. „Жолио Кюри“ № 20, ет. 14, офис 1409; 1113 София
Телефон: 02 816 43 51
E-mail: mihail@delgado-maleev.com

ДЗЗД Браншови минно-геоложки здравен институт

ул. „Шейново“ № 18; 1504 София
Телефон: +359 898 49 44 04; Факс: 02 986 50 02
E-mail: zdraven.institut@abv.bg

Екотехконсулт-Б.М. ЕООД

ж.к. Младост 3, ул. „Филип Аврамов“ № 17, център Кондор,
офис 102; 1712 София
Телефон: 0887 849 296
E-mail: milushev@ecotechconsult.org; b_milushev@yahoo.com;
Website: www.ecotechconsult.org

ЕнвиРоХеми България ЕООД

бул. „Христо и Евлоги Георгиеви“ № 100, ап.7; 1505 София
Телефон: 02 846 30 65; Факс: 02 846 30 66
E-mail: info@envirochemie-bg.com
Website: www.envirochemie.bg

ЕТ Рекс – Георги Георгиев

ж. к. „Златен рог“ бл. 13, вх. В, ап. 61; 8600 Ямбол
Телефон: 046 63 91 82; Факс: 046 63 91 82
E-mail: georgimg@abv.bg
Website: www.gembg.com

Булмарма АД

бул. „Цар Борис-III“ № 136 Б; 1618 гр. София
Телефон: 02 955 54 17; Факс: 02 955 54 16
E-mail: office@bulmarma.com
Website: www.bulmarma.com

Геопроект ЕООД

ул. „Люлин планина“ № 9; 1606 София
Телефон: 02 937 70 10; Факс: 02 937 70 17
E-mail: geoproject@geoprojectbg.com

Геотехмин ООД

ул. „Люлин планина“ № 9; 1606 София
Телефон: 02 965 01 32; 965 02 21
Факс: 02 952 60 80; 965 02 22
E-mail: office@geotechmin.com
Website: www.geotechmin.com

Геотрейдинг АД

ул. „Бесарабия“ № 108; 1517 София
Телефон: 02 930 70 50; Факс: 02 987 28 87
E-mail: office@geotrading.bg
Website: www.geotrading.bg

Денкшат България ООД

бул. „Арсеналски“ № 115, ет. 5, ап. 7; 1421 София
Телефон: 02 470 75 08; Факс: 02 416 56 11
E-mail: office@denkstatt.bg
Website: www.denkstatt.bg

ДИАЛ ООД

ул. „Никола Бонев“ № 7; 1830 Бухово
Телефон: 02 994 22 40
E-mail: dial_ltd@abv.bg
Website: www.dial-ltd.com

Експлозивпрогрес - ГТМ ЕООД

бул. „Цар Борис III“ № 279 Б; 1619 гр. София
Телефон: 02 902 65 20
Факс: 02 902 65 27
E-mail: office@explosiveprogress.eu
Website: www.explosiveprogress.eu

Енеа АД

кв. „Възраждане“, ул. „Идеал Петров“ № 28; 9020 Варна
Телефон: 052 72 23 80; Факс: 052 72 24 89
E-mail: office@enea-bg.com
Website: http://enea-bg.com

Зет и Ем Прайвит Ко ООД

ул. „Ангел Кънчев“ № 5, ет. 4; 1000 София
Телефон: 02 986 58 55; Факс: 02 981 61 29
E-mail: office@zandm.net
Website: www.zandm.net

ЛОГИСТИЧНИ ДЕЙНОСТИ

Инфрапроект консулт ООД

ул. „Голаш“ № 12; 1111 София
Телефон: 02 983 61 88; Факс: 02 983 61 92
E-mail: office@infrapro.com
Website: http://infrapro.com

МАГ ООД

ул. „Йорданка Николова“ № 13; 2670 Бобов дол
Телефон: 0702 652 22; Факс: 0702 670 02
E-mail: mag@magbg.net
Website: www.magbg.net

Метсо минералс ТП

ул. „Атанас Узунов“ № 21; 1505 София
Телефон: 02 971 33 08; Факс: 02 971 00 77
E-mail: info@metso-bulgaria.com
Website: www.metso-bulgaria.com

Минна компания – Петров АД

ул. „Ямболен“ № 13, ет. 5; 8600 Ямбол
Телефон: 046 66 11 29; Факс: 046 66 11 29
E-mail: min_petrov@abv.bg
Website: http://www.mine-petrov.com

Минстрой – Марица изток АД

ул. „Тачо Даскалов“ № 10-14; 6260 Раднево
Телефон: 0417 827 20; Факс: 0417 830 23
E-mail: minstroy@minstroy-radnevo.com

МИТ ЕООД

бул. „Царица Йоанна“ № 65; 1324 София
Телефон: 02 925 04 12; Факс: 02 925 04 13
E-mail: mit.sales@mbox.contact.bg
Website: www.mit-ltd.bg

Национален музей Земята и хората

бул. „Черни връх“ № 4; 1421 София
Телефон: 02 865 66 39; Факс: 02 866 14 55
E-mail: earth.and.man@gmail.com
Website: www.earthandman.org

Одико - 69 ООД

ул. „Марица“ № 100; 4000 Пловдив
Телефон: 032 63 80 42; Факс: 032 64 17 48
E-mail: odico69@gmail.com

Орика Мед България АД

п. к. 103, 4500 Панагюрище
Телефон: 034 40 84 10; Факс: 034 40 84 18
E-mail: bulgaria.office@orica.com; alexander.gurari@orica.com
Website: www.oricaminingsservices.com/bg/bg

Л и Д ООД

ул. „Христо Станишев“ № 26-28; 1225 София
Телефон: 02 936 61 27; Факс: 02 936 60 36
E-mail: office@lid-bg.com
Website: www.lid-bg.com

МГУ Св. Иван Рилски

Студентски град, ул. „Проф. Боян Каменов“; 1700 София
Телефон: 02 80 60 201; Факс: 02 868 72 24
E-mail: rector@mgu.bg
Website: www.mgu.bg

Минен и кариерен сервиз ЕООД

бул. „Околовръстен път“ № 467, ет. 2; 1532 София
Телефон: 02 426 13 39
E-mail: yankov.mks@gmail.com
Website: www.mks-bg.com

Минпроект ЕАД

Бул. „Климент Охридски“ № 14; 1756 София
Телефон: 02 975 82 20; Факс: 02 975 33 48
E-mail: office@minproekt.com
Website: www.minproekt.com

Минстрой холдинг АД

бул. „Г. М. Димитров“ № 57; 1700 София
Телефон: 02 963 55 55; Факс: 02 962 42 50
E-mail: office@minstroy.com
Website: www.minstroy.com

Монек-юг АД

бул. „Беломорски“ № 105, п. к. 91; 6600 Кърджали
Телефон: 0361 603 21; 0361 603 05; Факс: 0361 628 38
E-mail: monek@monek-bg.com
Website: www.monek-bg.com

Нипроруда АД

бул. „Ал. Стамболийски“ № 205; 1309 София
Телефон: 02 828 54 34; Факс: 02 920 185 7
E-mail: pbox@niproruda.com
Website: www.niproruda.com

Олимп – предпазни екипировки ЕООД

ж.к. Дружба 2, ул. „Полк. Христо Арнаудов“ 11; 1582 София
Телефон: 02 879 33 90; Факс: 02 978 15 11
E-mail: salessf@olympsafety.com
Website: www.olympsafety.com

Офис за минна индустрия и металургия ЕООД

кв. Манастирски ливади – изток, бл. 89 А, ет. 6, ап. 33
1404 София
Телефон: 02 967 02 06; Факс: 02 967 02 09
E-mail: office@omim-bg.com
Website: www.omim-bg.org

ЛОГИСТИЧНИ ДЕЙНОСТИ

Полимет импорт експорт ООД

бул. „България“ № 60 вх. В ет.5; 1680 София
Телефон: 02 958 64 95; Факс: 02 958 67 84
E-mail: info@polymet-bg.com

ПОК Съгласие АД

бул. „Тодор Александров“ № 141; 1309 София
Телефон: 02 816 45 54; 816 45 65
Факс: 02 816 45 66; 816 45 66
E-mail: headoffice@saglasie.bg
Website: www.saglasie.bg

Родоп - Експерт ООД

ул. „Обединение“ № 1; 4900 Мадан
Телефон: 03082 27 29; Факс: 03082 27 29
E-mail: r_expert@mail.bg

Сандвик България ЕООД

бул. „Искърско шосе“ № 7; Търг. център Европа, сграда 15, п.к.12; 1592 София
Телефон: 02 970 25 25; Факс: 02 970 25 00
E-mail: sandvikbg.office@sandvik.com
Website: www.sandvik.com

СМС - С ЕООД

ул. „Княжевска“ № 16; 1619 София
Телефон: 07181 51 44 ; Факс: 07181 52 18
E-mail: office@cmc-c.com
Website: www.cmc-c.com

ССАБ България ЕООД

П.К. № 10, 4023 Пловдив
Телефон: 032 52 90 46; Факс: 032 52 90 46
E-mail: dimitar.delchev@ssab.com
Website: www.ssab.com

Тайтън Машинъри България АД

ул. „Проф. Цветан Лазаров“ № 13; 1754 София
Телефон: 02 971 35 25 ; Факс: 02 971 35 04
E-mail: office@titanmachinery.bg
Website: www.titanmachinery.bg

Тракия – РМ ЕООД

ул. „Братя Бъкстон“ № 136; 4004 Пловдив
Телефон: 032 69 50 30; Факс: 032 67 24 80
E-mail: office@trakia-rm.com; Website: www.trakia-rm.com

Фундамент ООД

бул. „България“ № 102; Бизнес сграда „Беллисимо“, блок С, ет. 3, офис 40; 1618 София
Телефон: 02 854 80 28 ; Факс: 02 854 80 29
E-mail: fundament@abv.bg

ПОК ДСК – Родина АД

бул. „Княз Александър I Батенберг“ № 6, ет.1; 1000 София
Телефон: 02 942 7017; Факс: 02 942 7018
E-mail: rodina@dskrodina.bg
Website: www.dskrodina.bg

Ремстрой – ИТД ЕООД

ул. „6-ти септември“ № 121, ап. 12; 4020 Пловдив
Телефон: 032 24 94 50
E-mail: remstroi_itd@abv.bg

Сана Финанс ЕООД

бул. „Патриарх Евтимий“ № 66 Б, ет. 1, ап. 13; 1000 София
Телефон: 02 980 16 48; Факс: 02 980 16 48
E-mail: office@sanafinance.com

СД ГЕОСТАБИЛ

ж.к. Младост-4 бл. 422, вх. Б, ап. 28; 1715 София
Телефон: 02 877 20 98; Факс: 02 877 20 98
E-mail: geostabilsd@dir.bg
Website: www.geostabil-bg.com

Средногорие Мед Индустриален Клъстер

МГУ „Св. Иван Рилски“ - Ректорат, ет. 3, офис 94
1700 София, ул. „Проф. Боян Каменов
Телефон: 02 879 94 84 78
E-mail: office@srednogorie.eu
Website: srednogorie.eu

Строй - ТИС ЕООД

ул. „Обединение“ № 1; 4900 Мадан
Телефон: 0308 27 29; Факс: 0308 25 51
E-mail: r_expert@mail.bg, biser_ko@mail.bg

Теос - 2001 ЕООД

ж.к. „Дианабад“ бл. 61, ап.7-А; 1172 София
Телефон: 02 962 84 45; Факс: 02 962 84 45
E-mail: teos@vip.bg

Технострой Инженеринг ЕООД

ул. „Колю Фичето“ № 15; 6400 Димитровград
Телефон: 03691 67 77; 0877 335 989; Факс: 03691 60 35
E-mail: tehnostroi@abv.bg; Website: www.technostroy-bg.com

Юнион-Консулт ООД

ул. „Николай Коперник“ № 44; 1111 София
Телефон: 02 971 70 27; Факс: 02 971 70 27
E-mail: unions@mail.bg
Website: www.union-consult.com

Шнайдер Електрик България ЕООД

ж.к. Младост 4, Бизнес парк София, сграда 4, ет. 6; 1766 София
Телефон: 02 932 9320; Факс: 02 932 93 93
E-mail: csc@schneiderelectric.bg
Website: www.schneider-electric.bg